

”Såna är dom!”

En socialpsykologisk studie om skillnader mellan unga killars och tjejs stereotypa tänkande och fördomar.

”The way they are!”

A socialpsychology study about the differences in stereotype and prejudice thinking, between young men and women.

Examensarbete inom ämnet socialpsykologi
C- nivå, 30 hp.
Vårtermin 2009

Anahita Akbarian
Roya Azhmi
Irene Derestey Deim

Handledare: Roland Ek
Examinator: Sabina Holstein-Beck

Abstract

The way man divides his thoughts and sorts them into different boxes, is a cognitive activity which works alike for every person. We split peoples exterior attributes and characteristic qualities into stereotypes or prejudice mind patterns and treat them along those.

This study examines through a qualitative method what twelve respondents (six women and six men) between the ages 16-21, think about “intense” conceptions, which may show stereotype or prejudice ways of thinking. The respondents have been chosen regardless ethnic or economic background and are all enrolled in an upper secondary school located centrally in a Swedish big city.

The purpose is to find out if there are any differences between how some young men and some young women spontaneously think in stereotypical or prejudice patterns. The result is interpreted on the basis of the social cognitive perspective and from out of theories about how people create schemes and prototypes to separate individuals and groups from each other.

This study suggests that men more easily express their stereotypes and prejudice, while women more often seem to be careful with their stereotypes and prejudice, and end up redefining them. Further in the discussion, aspects involving how the society, if not becoming aware of stereotypes and prejudice, can affect the people representing those stereotypes.

Key words: social cogniton, stereotype, prejudice, gender.

Irene Derestey Deim,
Anahita Akbarian & Roya Azhmi

Innehåll

1	INLEDNING	2
1.1	BEGREPPSDEFINITION	2
1.2	SYFTE	3
1.3	PROBLEMFÖRMULERING	4
2	TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	5
2.1	TIDIGARE FORSKNING	9
2.1.1	<i>Reducing stereotyping through mindfulness: Effects on automatic stereotype activated behaviour.</i>	9
2.1.2	<i>Human values, conservatism and stereotypes of homosexuals.</i>	10
2.1.3	<i>Age and ethnic variation in children's thinking about the nature of racism.</i>	12
3	METOD	15
3.1	VALIDITET	16
3.2	URVAL	17
3.3	TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	18
3.3.1	<i>Operationalisering av undersökta begrepp</i>	20
4	RESULTAT	24
4.1	PRESENTATION AV RESPONDENTER	24
4.2	SAMMANSTÄLLNING AV INTERVJUERNA	24
4.2.1	<i>Manliga respondenter</i>	24
4.2.2	<i>Kvinnliga respondenter</i>	29
5	ANALYS	36
5.1	SKILLNADER OCH LIKHETER MELLAN GENDER/KÖN	36
5.1.1	<i>Övergripande likheter och skillnader</i>	41
6	DISKUSSION	43
6.1	BRISTER I STUDIEN.....	46
6.2	FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING	47
7	SLUTORD	48
8	KÄLLFÖRTECKNING	49

Bilaga 1: Brev

Bilaga 2: Intervju guide

Bilaga 3: Snabböverskådlig tabell på respondenters svar

1 Inledning

Italienare är romantiska, Tyskar är punktliga, kvinnor är känsliga och män är konkreta, dessa är några exempel på hur stereotypa tankar kan komma till uttryck.

Vårt arbete, om främst stereotyper men även om fördomar, ska försöka reda ut om de stereotypa tankarna skiljer sig åt mellan just de tolv gymnasiestuderande kvinnor och män som vi använt som våra respondenter.

Dagens socialpsykologi är engagerad i ämnet stereotyper och fördomar. Det är därför viktigt, anser vi, att vidare försöka få en inblick i detta ämne för att bidra till fler frågeställningar om just det dagliga användandet av ord som representerar egna erfarenheter och bakomliggande tankar.

Detta examensarbete ska konkret försöka behandla om det finns skillnader i unga kvinnors och mäns inställning när de tänker stereotypt.

1.1 Begreppsdefinition

Den känslan eller uppfattningen som en individ kan ha i samband med något, som inte är självupplevt, är känslan/uppfattningen som retas fram genom dennes mentala bild av en händelse, detta är en stereotyp eller en fördom. Dessa bilder inom människan, och hennes tankeprocess, är det som får individen, både enskilt och i grupp, att bete sig så som den gör i den reella världen. Det hon egentligen gör byggs på en "hallucinerings" om en verklighet som orsakats av yttre fakta. Tills vi vet vad andra människor tror sig veta, kan vi heller inte förstå deras handlingar (Lippman, 1922).

Stereotypa tankesätt hänger ofta ihop med fördomar och skillnaden är hårfin. Begreppet "stereotyp" myntades av Walter Lippman, en amerikansk journalist, i boken "Public Opinion", där han främst var intresserad av hur människor reagerade på andra individer med annan etnisk bakgrund och kultur. Med andra ord "det man ser med sitt förstånds ögon" (Lippman, 1922), alltså det förståndet "ser" eller vill se.

Ordet stereotyp har definierats som en övertygelse om individers karaktäristika i olika grupper, t.ex. att kvinnor är emotionella. Fördomar har

däremot en mer negativ klang och definieras som en känsla, gynnsam eller ogynnsam, mot en person eller en grupp utan tillräckligt berättigande (Stangor, 2000). Socialpsykologin brukar dock koncentrera sig på den negativa klangen när de talar om fördomar, då det är den sidan av begreppet som kan vara mer skadlig för samhällsordningen. Dessa värderingar, anser vi, måste finnas för att undvika diskriminering.

Stereotyper och fördomar kopplas kanske oftast till den, eller de, som kognitivt eller fysiskt utför en handling som visar på ett stereotypt eller fördomsfullt tänkande. De som oftast glöms bort är de som utsätts för den stereotypa stämplingen eller de fördomsfulla handlingarna. Genom att försöka ta reda på vad det är individen indirekt förmedlar med sina ord kan man kanske hitta ett sätt att medvetet motarbeta att de indirekta associationerna, vid användandet, av ord breder ut sig i samhället och dess mellanmännsliga relationer.

Undersökningar som denna är därför, anser vi, viktiga. Detta är ett sätt att i en mindre omfattning försöka sätta sig in i människors föreställningar och i vårt fall skillnaderna mellan genderrollerna i dessa uppfattningar. Likafullt vill vi understryka att vi endast frågat respondenterna om deras spontana associationer i samband med de utvalda begreppen.

1.2 Syfte

Syftet med vår undersökning/studie är att visa på om det finns en skillnad mellan unga mäns och kvinnors sätt att beskriva stereotyper och fördomar.

Vi vill bidra till att motarbeta diskriminering genom att öka förståelsen av stereotyper och fördomar. Då vi undrar om män och kvinnor möjligtvis resonerar på olika sätt, i stereotypt och fördomsfullt tänkande, kan denna studie hjälpa med att bidra till fler idéer till motarbetningen av stereotyper och fördomar, genom att öka medvetenheten om ämnet. I skillnader mellan könen är vi mest inriktade på genderroller då vi tror på att strukturen på manligt och kvinnligt är kognitivt skapat och accepterat därefter i samhället.

Om tankemönstret skiljer sig kan mer omfattande studier göras och möjligtvis bli en viktig detalj i motarbetning av stereotyper och fördomar. Då

kan arbetet mot stereotyper och fördomar bli mer inriktat på män respektive kvinnor. Om det däremot inte skiljer sig märkbart kan man gå rakt på sak i frågan och möjligtvis utforska andra orsaker och områden.

Vår undersökning inbegriper inte, för att understryka syftet, att döma eller att omforma våra respondenter. Syftet är endast att ta reda på om de begrepp vi använt oss av genererar stereotyper eller fördomar. Därefter att försöka tolka dessa och se respondenternas subjektiva spontana associationer.

1.3 Problemformulering

Finns det skillnader mellan unga kvinnors och mäns uppfattning om begrepp som vi själva uppfattar som intensiva i vår tid? Begrepp som kan uppfattas stereotypt eller fördomsfullt, oavsett ordets karaktäristiska jargong. Om det visar sig att det är så, vad är det då för skillnader mellan könen?

2 Teoretiska utgångspunkter

Övergripande finns det tre principer som vägleder tankarna kring stereotyper i daglig forskning. Dessa tre principer tar olika stor plats beroende på vilket perspektiv man följer, men dessa är (1) att stereotyper är hjälpmedel för att förklara den situation i vilket den mottagande parten befinner sig i. Därefter är det även (2) energisparande på så sätt att den som mottar informationen ur det reella, endast ska behöva anstränga sig minimalt för att anpassa sig eller för att överhuvudtaget få en uppfattning. Den sista principen är (3) att stereotyper formas i lag med de accepterade åsikter och normer som utmärker den sociala gruppen vilken mottagaren tillhör (McGarty, Yzerbyt & Spears, 2002).

Dessa tre principer är den bakgrund vår undersökning vilar på, då vi är medvetna om att alla individer format stereotypa tankar och fördomar mot andra individer och grupper.

Inom socialpsykologin hittar vi många olika perspektiv. Det sociala kognitiva perspektivet, som hör hemma i den psykologiska socialpsykologin, tillämpas ofta på forskning om stereotyper och fördomar. Detta perspektiv menar att människor utvecklar antaganden om karaktärsdrag hos grupper som är återkommande eller viktiga i deras omgivning och att dessa antaganden sedan påverkar responsen gentemot därpå bemötta individer ur de givna sociala grupperna (Stangor, 2000). Alltså behandlar den sociala kognitiva teorin i stora drag det som sker i individens hjärna, här ligger brännpunkten i aktiviteter som människans tolkning, varseblivning, inlärning, minne m.m. Det är tankeprocessernas konstruktion och progression som i sin tur influerar vår perception och uppfattning av världen och hur detta sedan kan komma att påverka vårt uppträdande. Människans önskan att skapa mening och struktur är två av teorins betydelsefulla motivationer. I syfte för att kunna förstå individens sociala beteende måste man ha respekt för människans anpassning, för dennes planläggning och slutledningsförmåga (Nilsson, 1996).

Det sociala kognitiva synsättet menar därmed även att stereotyper främst är inlärd genom mötet med andra sociala grupper och den information som erhålls vid dessa möten och byggs alltså på ett subjektivt "minne". I detta perspektiv hittar vi många olika scheman och kategorier. För att reda ut dessa

minnen har man inom forskning, främst, vänt sig till tre angreppssätt, grupp schema, grupp prototyper och exemplar (Stangor, 2000).

Ett schema är en kognitiv struktur vilket hjälper oss att motta, organisera, behandla och tillvarata information (Smith, E-E., et al., 2003). Det är en abstrakt kunskaps struktur som specificerar de utmärkande drag och relevanta attribut som återfinns hos det givna objektet. Genom användandet av scheman kan människor utveckla ett system för identifiering av vad som är viktigt i den egna miljön genom att ignorera allt annat. Scheman är någorlunda stabila över tid, vilket resulterar i stabila sätt att motta och använda information. Alla människor har olika scheman som skiljer sig från varandra, alltså behandlar människor inkommande information på olika sätt. Detta förklarar även skillnader i människors personligheter. Scheman som grupp är däremot en samling antaganden om karaktären hos andra grupper. Då dessa antaganden blivit en del av individens minne kommer dessa scheman att påverka individens uppfattningsförmåga, bedömning och beteende emot andra (Stangor, 2000).

Grupp prototyper är mentala bilder som består av ett samspel mellan en grupps stämpel, t.ex. svensk, och de drag som tros utmärka gruppen, t.ex. att svenskar är kyliga. Synsättet är väldigt likt det gruppschematiska, men prototyper ligger dock på en mer specifik nivå.

Exemplar menar att människans tidigare minnen av olika individer som de tidigare mött, påverkar vid aktivering av minnena beteendet gentemot nya individer som påminner om dem de tidigare erfarit (Stangor, 2000). Dessa tre synsätt utgår från ett intrapersonellt angreppssätt.

Att favorisera den egna gruppen och förringa andra grupper är etnocentriskt. Förringande av andra grupper är en av de mest fundamentala och universellt utmärkande drag för alla samhällen och kulturer. Det är även här termer som in- och ut-grupp kommer in.

In-grupp är den grupp som en individ identifierar sig med, alltså den sociala grupp hon tillhör. Med begreppet ut-grupp menas den grupp en individ inte identifierar sig med (Aronson et al., 2005). William Graham Sumner, som myntade termerna in- och ut-grupp, menade att fientlighet mot ut-gruppen utvecklar en solidaritet inom in-gruppen. Konflikter med andra grupper höjer inte endast de negativa känslorna mot ut-gruppen, men stärker även lojaliteten

och känslorna för den egna gruppen, in-gruppen. Sumner menade också, enligt Schneider, att gruppstillhörighet är nödvändig för mänsklig överlevnad och att indelning i olika grupper är en del av det sociala livet (Schneider, 2004).

Social identitetsteori försöker att förklara relationer utifrån ett grupperspektiv, teorin menar att individer är motiverade till att uppnå en positiv social identitet. Vilket definieras som delen av en individs självuppfattning som härrör från dennes kunskap om sitt medlemskap i en social grupp (eller grupper), tillsammans med värderingar och emotionell signifikans som är knuten till medlemskapet. Denna önskan får människor att omedelbart göra sociala jämförelser mellan in- och ut-grupper med det ultimata målet att uppnå både en positiv och en distinkt position för in-gruppen (Taylor & Moghaddam, 1994).

Den kulturella teorin ser samhället som en bas för stereotypa bilder, att stereotyper är en allmän information som individerna i gruppen delar inom kulturen. Stereotyper presenterar med andra ord en kollektiv insikt om ett samhälle genom dess religion, vetenskap och idéer. Individnivån inom forskning om stereotyper, fokuserar på hur människan genom samspel med andra människor lär sig de stereotyper som de sedan lägger på minnet, medan den kulturella nivån mer lägger fokus på hur stereotyper sprider sig mellan människor t.ex. från föräldrar, lärare osv (Stangor, 2000). Stereotyper är kort sagt sociala produkter och produkter av olika kulturer (Schneider, 2004). Undersökningar inom den kulturella teorin har därför inriktat sig på aspekter som språk, sociala normer och roller. På grund av vår problemformulering, alltså om det finns någon skillnad mellan genderrollerna i det stereotypa tänkandet, har vi en aspekt ur den kulturella teorin som passar in på vår undersökning, dock är vi mer inriktade på en psykologisk nivå.

När det gäller roller har vi en viktig nyans i vår problemformulering. När man talar om könsroll menar man den biologiska köntillhörigheten. Det vi använder i denna studie är aspekten kring genderrollerna vilket är en viktig aspekt. Det är individens förståelse av den egna köntillhörigheten utefter samhällets sätt att uttrycka attityder som indikerar graden av feminitet och manlighet. Här menar den kulturella teorin att människorna inom en kultur, när en tro definierats, börjar anpassa sig eller motarbeta denna stämpling av

rollen. Detta gäller även de traditionella genderrollerna, att en kvinna uppför sig mer efter hur hon tror att en kvinna bör vara och detsamma gällande män (Stangor, 2000). Anledningen till att passa, eller till att inte passa in, på genderroller eller roller överhuvudtaget, går då kanske hand i hand med hur människan reder ut sin verklighet.

Sociala representationer är ett nätverk av idéer, metaforer och avbilder som mer eller mindre är löst sammankopplade och därför mer mobila och flytande teorier. Det är en specifik typ av förståelse för och kommunikation med det vi redan vet. De intar en unik position mellan begreppen, som har i uppgift att sammanfatta mening från den reella världen och introducera ordning i innehållet av det upplevda, vilket återger världen på ett meningsfullt sätt. Social representation har alltid två sidor som är beroende av varandra. De är, som tidigare sagt, en avbild eller en meningsuppfattning. Med andra ord likställer den varje avbild till en idé och varje idé till en avbild. Exempelvis är ”neurotisk” en idé i vårt samhälle som associeras med psykoanalytikern Freud samtidigt som vi ser ”neurotikern” som en egocentrisk och patologisk individ vars föränderliga konflikter är ständiga. Å andra sidan väcker ordet en avbild som en vetenskap karakteriserad av olika kännetecken (Moscovici, 2001).

Social kategorisering hjälper oss att ordna vår miljö i olika kategorier, genom att gruppera olika människor, objekt och händelser. Detta går ut på att ställa händelserna i relevans till en individs handling, syfte och attityd. Utsällning av den information vi tar del av, är grundläggande mänsklig kategorisering. Varje gång individen registrerar ett objekt, eller en händelse, involveras en handling av kategorisering. Människan kategoriserar då informationen, delvis som en reflektion av det faktum att objekt i den naturliga världen visar sig väldigt sammanhängande och delvis för att de även visar slumpmässiga mönster. De formar med andra ord olika objektkategorier (Stangor, 2000). Social identitets teori består av de aspekter av en individs självbild, som har sitt ursprung i de sociala kategorier, i vilka man anser sig tillhöra. Med andra ord åkallar vi en del av vår sociala identitet när vi tänker att vi tillhör ett visst kön, en viss etnicitet eller en viss klass (Brown, 1995).

Det argumenteras att social kategorisering innehåller mycket mer än den kognitiva klassifikationen av händelser, objekt eller människor. Det är en process påtvingad av värderingar, kultur och social representation. Detta går

bortom bara den analytiska klassifikationen av information. Social kategorisering är kärnan i vardaglig kunskap och förståelse av denna kunskap (Stangor, 2000).

2.1 Tidigare forskning

För att ytterligare betona varför vi tycker att vår undersökning om stereotypa uppfattningar är central, ger vi ett fåtal exempel på tidigare forskning.

2.1.1 Reducing stereotyping through mindfulness: Effects on automatic stereotype activated behaviour.

(Dijkic, M., Langer, E.J & Stapleton, S.F.)

I denna studie försökte forskarna bedöma om eftertänksamhet/omtänksamhet (aktiv kategorisering), kan förhindra automatiska stereotyp-aktiverade beteende som kan relateras till äldre människor. Detta gjorde man genom att utföra följande kontrollerade experiment med hjälp av ett antal bilder.

- *Experiment 1: (Eftertänksamhet/omtänksamhet, sortering genom 4 själv-genererande kategorier).*

För deltagarnas totala uppmärksamhet med bilderna, som undersöktes, fick respondenterna i uppgift att sortera bilder efter två psykologiska dimensioner, värme och intelligens. De två sista sorteringarna gav möjligheten att välja vilka dimensioner de ville sortera efter. Här ville man skapa ett visuellt hjälpmedel för de mentala koncept som placerar människor i olika kategorier. Detta tillät deltagarna att uppmärksammas om att samma person kan placeras i olika kategorier vid olika tillfällen.

- *Experiment 2: (Måttlig eftertänksamhet/omtänksamhet, sortering genom 4 tilldelade kategorier).*

I detta experiment fick respondenterna dela in bilder i kategorier som redan framställts i förväg såsom ålder, kön, attraktiv kontra oattraktiv och vit kontra icke-vit. Detta experiment möjliggör att konkret kunna se vare sig sortering/uppdelning av kategorierna varit nödvändig och om tillräcklig eftertanke genererats av att man har deltagit i en blygsam uppdelning.

- *Experiment 3: (Låg aktgivning, sortering genom en singel tilldelad kategori – kön).*

I det tredje experimentet fick deltagarna endast sortera bilderna efter kategorin kön. Man ville istället undersöka om oaktsam kategorisering genom en stereotyp dimension, utöver ålder, skulle vara tillräcklig för att förhindra stereotyp aktiverande beteende i förhållande till åldersstereotyper.

- *Experiment 4: (Låg eftertänksamhet, sortering genom en singel tilldelad kategorisering – Ålder)*

Som i undersökning tre, ombads deltagarna att sortera fyra olika högar med bilder, istället för att sortera efter kön skulle de sortera bilderna efter den stereotypa aspekten ålder. För att stärka stereotyperna införde man bilder på dem själva.

- *Resultat*

Egenskapsdrag som eftertänksamhet, har ett samband med minskad åldersdiskriminering och ökad förståelse för de äldre. Huvudhypotesen var att ju större mängd aktiv kategorisering deltagaren engagerat sig i desto större möjlighet har de att visa eftertanke/omtänksamhet. Kortfattat blev resultatet att eftertanke förhindrar automatisk stereotyp aktiverat beteende.

2.1.2 Human values, conservatism and stereotypes of homosexuals.

(Heaven, P.C.L. & Oxman, L.N.)

Denna studie gjordes för att undersöka till vilken grad negativa stereotyper, om homosexuella män och kvinnor, kunde förutses ur ideologiskt engagemang och mänskliga värderingar. Bland annat undersöker man interaktionen mellan variabler, värderingar och konservativ ideologi. Forskarna har som hypotes att konservativ ideologi och särskilda värderingar är relaterade till negativa stereotyper. De kom också fram till att konservatism förmedlar påverkan på värderingar.

Med internationell harmoni menar forskarna att de harmoniska värderingarna söker att förbättra välmåendet och välfärden hos andra och är medveten om människors frihet. Konservatism kan betraktas som en generell faktor som underliggör hela fältet av sociala attityder. Säkerhets-/ordningsvärderingar är å andra sidan mer angelägna om ordning och disciplin, dessa

strävar efter att uppnå framgång och makt. De är också oroade över utkomsten av beteenden och föreslår att de sociala normerna som råder ska lyd.

Följande hypoteser framställdes i studien:

- Nationell styrka och ordning kommer att vara förknippat med negativa stereotyper om homosexuella.
- Internationell harmoni och jämlikhet kommer att signifikant vara associerat med negativa stereotyper om homosexuella.
- Konservatism kommer att vara signifikant förknippad med negativa stereotyper om homosexuella.
- Konservatism kommer att förmedla effekten av värderingar på stereotyper.

I studien använde man sig av 129 stycken universitets studerande, 69 kvinnor och 60 män, som respondenter. Respondenterna hittades på campus området. Varje student fick ett häfte, vilket innehöll beskrivningar av följande saker: negativa stereotyper, konservatism, styrka och säkerhetsvärderingar, värderingar angående nationell säkerhet och ordning, värderingar gällande internationell harmoni och jämlikhet.

För att få fram studiens resultat använde sig författarna av det matematiska mätinstrumentet, MANOVA (Multivariate Analysis Of Variance), som har liknande struktur som ANOVA (Analysis Of Variance). Den tidigare nämnda har möjlighet att använda sig av fler beroende variabler samtidigt, till skillnad från ANOVA.

Signifikanta könsskillnader existerar på följande mått: stereotyper om homosexuella män, stereotyper om homosexuella kvinnor och national styrka och ordning. Det visades att männen anammar negativa stereotyper betydelsefullt mer än vad kvinnor gör och att de tillägnar sig national styrka och ordning starkare än vad de kvinnliga respondenterna gjort.

Forskarna fick generellt stöd för påståendet om att negativa stereotyper skulle vara signifikant relaterade till konservativa tankesätt och värderingar. Internationell harmoni och jämlikhet fann man vara starkt relaterat till negativa stereotyper, men nationell styrka och ordning korrelerade signifikant med stereotyper om homosexuella män.

Författarna menar att ideologi har flera viktiga funktioner, att det åtminstone konstruerar en social verklighet för individer. Den fungerar som ett behörighetsbevis för att behålla och reproducera existerande institutionella arrangemang så som social och makt relationer inom ett samhälle. Det manliga könet hade en direkt inverkan på stereotypen om homosexuella män, men deras inverkan på stereotypen om homosexuella kvinnor hade sitt ursprung i de stereotyper som finns om homosexuella män. Homosexuellt beteende från män ses som mer oacceptabelt, avvikande och onormalt av både kvinnor och män.

En förväntad utkomst av sådana gruppers nyanser och utvärderingar kan enligt social identitets teori bidra till antagonism och fördomar. Sammanfattningsvis visar studien i vilken utsträckning ideologi, värderingar och stereotyper är inter-relaterade.

2.1.3 Age and ethnic variation in children's thinking about the nature of racism.

(McKown, C.)

Rasism inkluderar stereotyper, fördomar och diskriminering. I dess varierande form kan rasism påverka barns självperception, akademiska framgång och mentala hälsa negativt. Men kan också påverka barn genom en variation av sociala processer, som stereotypa hot, tillskrivna tvetydigheter och interpersonell förväntans effekt. När barn blir införstådda med att andra individer kan besitta rasistiska stereotyper, fördomar och diskriminerande tendenser kan deras orientering till mellangrups kontexter förändras.

Vad barn tror att rasism är, kan påverka deras sätt att avkoda social information, de lagrar och plockar fram minnen om sociala händelser och vad de gör i mellan-rasmässiga möten. Forskarna ville här samla deskriptiv information på barnens förståelse om rasism genom att analysera vad barnen säger om rasism i en strukturerad intervju.

I studien innebär termen ”medvetenhet om rasism” medvetenhet om andras rasism. De refererar inte till barns begreppsförmåga om vad ras är, eller till barnens egna rasmässiga/rasistiska attityder eller stereotyper. De deltagande

barnen kom från flera olika skolor. Ett brev angående studien skickades ut till föräldrarna för tillåtelse av medverkan.

Följande problemformulering ställdes:

- Beskriv vad 6-10åringar tror att rasism är.
- Undersök ålders relaterade förändringar i barns tänkande om rasism.
- Utvärdera förhållandet mellan barns etnicitet och barns tankar om rasism

Utvecklingspsykologin menar att erfarenhet ger barn mer information till deras scheman, om den fysiska och sociala världen. Teorin menar vidare också att barn ökar sina erfarenheter med alla möjliga fenomen, att deras scheman om dessa fenomen kommer att infoga fler element.

Första delen av studien mätte barnens förmåga att dra slutsatsen om en specifik individs stereotyper. Andra delen av studien mätte barnens medvetenhet allmänt om deras uppfattning av stereotyper. Man skilde på olika kategorier. Den stereotypa kategorin inkluderade stereotyper som intelligens, generella begåvningar och andra egenskaper. Kategorin för fördomar beskrevs i termer av ogillande och dömande.

Studien klargjorde hur barns tankar om rasism är relaterade till ålder och etnisk grupp tillhörighet. Ju äldre barnen blir desto bättre kapacitet har de att inskaffa information om rasismens natur genom observationer och slutledningsförmåga. Utmärkande resultat var att afro-amerikanska barn kunde uttrycka sig om rasism i fler dimensioner än sina jämnåriga, angående diskriminering och etniska konflikter. De gjorde fler uttalanden om ut-grupp förringande än vad deras jämnåriga kamrater gjorde. Forskarna kom fram till att barnen under konstruerade experimentella uppgifter förstod den tillfälliga relationen mellan stereotyper och beteenden, men att det i mindre strukturerade experimentella uppgifter inte kunde förstå tillfällig rekvisita av rasism förrän senare.

Studien innehöll begränsningar, såsom otillräcklig verbal förmåga för att kunna uttrycka sig korrekt i de sammanhang som studien arbetade för. Det är inte förrän efter åtta års ålder som barn rapporterar sin medvetenhet om rasism. Man vill understryka att barnen som deltog i studien kom från både

”rika” och ”fattiga” områden och att detta i sin tur bidragit till en bra blandning av deltagare från olika ekonomiska bakgrunder och geografiska områden.

Viktigt att komma ihåg är att eftersom studien inkluderat bekvämlighets urval ska dessa resultat därför inte generaliseras utan tolkas med försiktighet.

3 Metod

Vi har valt att utföra undersökningen utefter en kvalitativ metod. Den kvalitativa metoden vill komma åt en förståelse av den sociala verkligheten (Kvale, 1997). Detta är ett bra tillvägagångssätt för vår undersökning då vi specifikt väljer ut ett mindre antal gymnasiestuderande respondenter och även då vi vill på bästa möjliga sätt komma åt respondenternas individuella upplevelser och känslor. Vi har även valt att utföra semi-strukturerade intervjuer för att ge intervjupersonen frihet till att utforma svaren på sitt sätt. Detta även för att vi ska vara fria att ställa nödvändiga frågor som inte ingår i intervjuguiden (Bryman, 2002).

Vi kommer att fastställa stereotypa tankemönster utefter den definition vi valt att utgå från. Det är följande: stereotyper är en övertygelse om individers karaktäristika i olika grupper. Vid fastställandet av fördomar, hos respondenterna, använder vi följande utgångspunkt, vilket är att fördomar är av en mer negativ klang, en känsla gynnsam eller ogynnsam mot en person eller en grupp utan tillräcklig berättigande (Stangor, 2000).

Vid tolkningarna av vad de tolv respondenterna har uttryckt kommer vi att utgå från de teorier vi beskrivit som våra teoretiska utgångspunkter, kapitel 2. Mestadels kommer dessa att vara teorierna om scheman, grupprototyper och exemplar som ingår i social kognition. In- och ut-grupper, den kulturella teoretiska aspekten och social identitets teori.

Det som är strukturerat är ett antal fastställda ord, som våra respondenter har associerat till. Vid behov har vi använt oss av följdfrågor för att försöka få en ärlig och korrekt bild av våra respondenter utifrån deras upplevelse. Genom denna öppna intervjuform har vi hoppats på att våra respondenter, genom egna ord, beskriver sina subjektiva uppfattningar och ger oss en möjlighet till att analysera våra respondenters tankegångar, kring de begrepp vi valt att undersöka. Med andra ord vill vi undersöka våra respondenters egna subjektiva upplevelser kring tio stycken begrepp som vi anser kan vara ”intensiva” i vår tid.

Våra respondenter är anonyma. Därmed har vi en förhoppning om att svaren blivit mer uppriktiga och att resultatet av dessa svar ska återspegla verkligheten så mycket som möjligt. Dessutom hjälper anonymiteten oss att

följa etiska principer och till att förbli, så gott det går, objektiva i vår analys av skillnaderna mellan unga män och kvinnors sätt att beskriva stereotyper och fördomar.

Denna undersökning om skillnader i stereotyp och fördomsfullt tänkande anpassas på individnivå, men med något inslag av det kulturella perspektivet. Anledningen till att vi valt att mer lita oss på individnivå är för att vårt intresse i just denna undersökning, gällande stereotyper och fördomar, mer lutar sig åt detta håll. Samtidigt visar det sociala synsättet en integration mellan grupp och individ, vilket stärker vårt förhållningssätt som har en psykologisk socialpsykologisk grund.

Vi gör, med utgångspunkt i våra resultat ingen generalisering på andra individer än våra respondenter och då individuellt med försök till att jämföra och tolka. Detta för att vi anser att oavsett anledning till varför respondenterna associerar specifika stereotypa tankar och/eller fördomar till de begrepp vi undersökt, används de utefter just respondenternas sätt att tänka om dem. Det vi vill undersöka är skillnaderna eller likheterna mellan de två genderrollerna i främst stereotypa tankemönster, men också i fördomar.

3.1 Validitet

Vi är medvetna om att det, med en kvalitativ metod, är svårt att mäta validiteten. Validiteten i en undersökning påverkas mycket av hur mätinstrumentet är utformat och om den är tillräckligt objektiv för att inte påverka respondenterna åt ett visst håll. Intervjuerna, som i vår undersökning är vårt mätinstrument, är utformade på samma sätt i största möjliga mån och vi litar på att dess struktur varit pålitligt (bilaga 2).

Vi har varit tre stycken som utfört undersökningen. Då vi är tre olika individer är vi medvetna om att resultatet kan påverkas (Bell, 2000). Trots detta faktum valde vi att utföra intervjuerna var för sig, men valde även att spela in intervjuerna för att höja validiteten genom att alla tre ta del av resultaten, vilket minskar risken för bias. Vi ville även undvika missstolkningar och sänka risken för att förlora viktiga aspekter i respondenternas svar.

3.2 Urval

Valet av respondenter har riktat sig till ungdomar på gymnasienivå, eftersom vi anser att den ålderskategorin lättast gått att få tag på.

Undersökningen har gjorts med tolv individer (gymnasiestudenter), sex kvinnor och sex män, varav fyra elever ur varje årskurs, 1-3. Med detta fick vi chansen att välja bland vilken årskurs de befann sig i, vilket ämne de läste och även vilken linje de gick på. Dessa tolv respondenter är i åldrarna 16-21 år. Hälften av respondenterna är kvinnor och hälften är män. Då vi velat jämföra män och kvinnor bidrar en jämn könsfördelning bland respondenter till det. Likaså med etnisk bakgrund vill vi nämna, trots att detta inte varit en faktor som vi valt att undersöka, att det förekommit en likställd blandning mellan hel svenska respondenter och respondenter med utländsk bakgrund.

Vi har bestämt att välja respondenter ur samma generation eftersom åsikter och tankar, t.ex. olika stereotypa uppfattningar, förändras och utvecklas med ålder. Vi har även tänkt på att individer i den åldern fortfarande är på väg att bli vuxna och ännu inte, enligt vår tolkning, påverkats för mycket av att vara en del av vuxenlivet och dess reella ansvar. Därmed tror vi på att spontana tankar från respondenter i denna åldersgrupp blivit mer äkta. Genom att inrikta oss på en kategori finner vi en balans i undersökningen där vi undviker att få ett för brett undersökningsområde.

Vi valde att söka respondenter på en centralt belägen gymnasieskola i en storstad. Anledningen till valet av gymnasieskola i en storstad har varit att chansen för mångfald varit säkrare och att vi själva varit och är bekanta med just denna storstad.

Fördelen med en skola som är både stor och beläget centralt är att vi haft större valmöjligheter. Vi hade också en chans att påverka respondenternas åldrar. Vi ville inte att våra respondenters nationella, kulturella eller etniska bakgrund skulle vara en faktor, därför är detta ingen aspekt som vi har utgått ifrån. Vårt val här, har varit ett medvetet sådant. Vi anser att oavsett om vi hade valt att avgränsa typen av respondenter till endast svenskfödda eller helt enkelt valt att inte avgränsa urvalet, fanns risken för bias. Första generationens invandrare eller utländskt födda kan ha påverkats av sin kulturella bakgrund till att ha den inställning hon har om de utvalda begreppen. Detta, menar vi,

kan medföra att deras stereotypa tankar inte matchar de stereotypa uppfattningar en svenskfödd har. Vi tror att den som haft en annan kulturell bakgrund kanske inte varit införstådd med det svenska språkets jargong på samma sätt som en hel svensk. Här vill vi dock påminna om att det vi är intresserade av är om stereotypa och fördomsfulla inställningar finns och i så fall om det finns en skillnad på dem mellan gender. Dessutom används dessa begrepp på många olika sätt i ett samhälle, och även i de fall där ett missförstånd av språkets jargong skulle förekomma är det viktigt att visa vilka stereotypa tankemönster begreppen delas in i och används utifrån.

I vårt sökande efter respondenter kunde vi redan från start urskilja en skillnad mellan könen, detta grundas på att kvinnorna varit mer engagerade och positiva i att få delta i undersökningen medan männen verkat mindre intresserade och avvaktade vid handuppräkningsen.

Vår äldsta respondent var 21 år, anledningen till varför åldern, i detta fall, vart högre än vad som är vanligt var p.g.a. att respondenten bytt skola och även inriktning.

3.3 Tillvägagångssätt

Undersökningen påbörjades med ett brev (bilaga1), som vi skickade till rektorn på den utvalda gymnasieskolan i centrala Göteborg. Brevet vi skickade ut fick inget gensvar därför tog vi kontakt via telefon och fick därefter ett direkt besked. Vidare tog vi kontakt med några av skolans lärare och fick genom dem tillgång till ett antal klasser i varje årskurs och därefter våra respondenter.

Väl i klassrummen presenterade vi vår undersökning och hade frivillig handuppräkningsen. Anledningen till den frivilliga handuppräkningsen var att vi ansåg att det var rimligt då vi inte ville plocka ut respondenter på måfå. Vid varje handuppräkningsen hade vi ungefär fem till sex personer att välja respondenter från. Utifrån de elever som räckt upp händerna valde vi ut två kvinnor och två män. Detta upprepades varje gång vi presenterat vår undersökning. Då vi hade fått våra respondenter gick vi iväg med var sin respondent och påbörjade undersökningen. Vi hade ingen bekantskap med någon av våra respondenter.

Vi ansåg att en tyst och lugn miljö var relevant för undersökningen för att våra respondenter skulle känna sig trygga, då vi ville ha så ärliga och öppna svar som möjligt. Vi ville även att respondenterna skulle påverkas så lite som möjligt, vilket även var en anledning till att vi varit enskilda med dem. Vidare med våra respondenter presenterade vi oss och förklarade lite lätt vad studien går ut på och de garanterades ännu en gång fullständig anonymitet. Vi upplyste dem också om att vi inte skulle döma dem, utan endast jämföra svar, så att de kunde få en bättre möjlighet till att prata fritt.

Intervjun skedde i olika klassrum som vi fått till vårt förfogande, med hjälp av ansvarig lärare till respektive klass. Vi började med att skriva ner deras årskurs, ålder och kön och förklarade hur undersökningen skulle gå tillväga.

För att inte behöva föra anteckningar under intervjutiden och även kunna koncentrera oss på att visa upp begreppen ordentligt, använde vi oss av diktafoner. Nackdelen med att använda bandspelare är att många känner sig obekväma av att bli inspelade. Vi anser dock att transkriberingen blivit mer noggrann, man kan gå tillbaka och lyssna av tonfall, ordval och det har underlättat bearbetningen efteråt. Det vi förlorar med att endast ha diktafoner är detaljer som gester och mimik. Alternativt skulle vi kunnat använda oss av en videokamera, men med det alternativet kan anonymiteten gå förlorat (Trost, 1993). Intervjun tog ca 3-5 min var.

Vi frågade om tillåtelse för att spela in respondenternas muntliga svar. Det förklarades noggrant att det underlättade för oss att spela in svaren, här lättades nerverna en del. Detta gjorde vi för att bygga upp en nödvändig tillit för att få så ärliga svar som möjligt.

Vi var tre som utförde undersökningen och valde att sporadiskt intervjua respondenterna. Detta ledde till att undersökarna fick turas om med att intervjua två respondenter vid något intervju tillfälle. Slutligen resulterade det i att varje undersökare intervjuade fyra respondenter var.

Vi intervjuade alla respondenter var för sig med en undersökare per respondent. Detta för att försöka säkra till så ärliga svar som möjligt. Tolkningen här var vårt redan förvärvade medvetenhet om att intervjuaren och diktafonerna redan kunde påverka respondenternas tänkande.

Vi hade med oss tio stycken vita A4 papper med ett ord per papper (bilaga 2), som var dataskrivet med svart text. Vi utgick från tio noga utvalda ord som

vi en efter en visade upp för våra respondenter. Meningen var att höra deras första tanke om begreppen och att de här skulle spontant tala om dem. Vår utgångspunkt var att vara så neutrala i våra ansiktsuttryck som möjligt eller att dölja ansiktet bakom lapparna.

Vår uppfattning är att vi fått svar som uttryckts ärligt, men vi upplevde även att vissa höll emot vid vissa tillfällen med sin totala ärlighet. Innan bandspelaren var avstängd och undersökningen var över frågade vi våra respondenter ifall de hade något ytterligare att tillägga eller om de ville att vi skulle gå tillbaka och förklara något de tidigare kunnat missa.

Som tack för allas medverkan och även lärarnas hjälp, ska vi skicka det färdiga materialet till respektive lärare så eleverna får se vad de bidragit till.

3.3.1 Operationalisering av undersökta begrepp

Nedan följer den ordning i vilket vi visade begreppen till respondenterna:

1) Man 2) Skönhet 3) Homosexuell 4) Muslim 5) Tjock 6) Blatte 7) Kvinna
8) Ful 9) Kristen 10) Svenne

För att tydliggöra vår undersökning bestämdes det att tydligt dela in de ord som skulle undersökas i olika kategorier. De kategorier vi arbetat fram är följande:

- *Genderroll* – kvinna och man
- *Yttre attribut* – tjock, ful och skönhet
- *Religion* - muslim och kristen
- *Kultur* – svenne och blatte
- *Sexuell läggning* – homosexuell

Dessa tio ord är alla accepterade som vanliga svenska ord, negativa som positiva. Alla begreppen är inkluderade i National Encyklopedin (NE). Anledningen till att vi kategoriserat orden, i fem kategorier, är för att visa på vilka områden vi velat beröra gällande stereotyper och fördomar.

Kvinna och man valdes då vi uppfattar dem som aktuella begrepp där det bör finnas enskilda tankar om dessa. De yttre attributen, tjock, ful och skönhet, valdes för att försöka få en uppfattning om ungdomars tankar kring yttre attribut, oavsett om begreppet/begreppen belyser mer negativa respektive positiva sidor av en individs yttre. Skillnaden i ordens negativa och positiva

kontrast gör att vi tydligare kan försöka se vilka associationer ordet/orden genererar, oavsett dess positiva eller negativa laddning.

Vad gäller den religiösa aspekten valde vi just muslim och kristen för att de båda är religioner som vi anser vara aktuella i dagsläget.

Länge har de två begreppen, svenne och blatte, varit kända som slang ord, men då de är erkända av NE är det numera accepterade som två vanliga svenska ord. Dessa båda kan ses ha en negativ klang, men vi poängterar att det är associationerna till dem vi är intresserade av.

Vi valde ordet homsexuell, trots att vi kunnat välja bög/flata, för att försöka få en uppfattning om det är den manliga homosexuella läggningen eller den kvinnliga homosexuella läggningen som starkast lyser fram bland respondenterna och deras tankemönster.

Vidare följer en förklaring på de begrepp vi valt att undersöka. Här förklaras begreppens direkta innebörd.

MAN:

Fullvuxen person av hankön i motsats till pojke respektive kvinna.

Betydelse nyans: ofta med tonvikt på handlingskraft, hederskänsla m.m., med anknytning till traditionella uppfattningar: *gråt inte, uppför dig som en ~!*; *under beredskapen mognade han till ~*; *han tog nederlaget som en ~*, (Nationalencyklopedin, [Elektronisk] 2009-04-14).

KVINNA:

Fullvuxen person av honkön i motsats till flicka respektive man, ofta med tonvikt på biologisk eller samhällelig funktion.

Betydelse nyanser **a)** ofta även med bi betydelse av ömhet, värme, sexualitet: *en verklig ~*; *en underbar ~*; *en mogen ~*, **b)** speciellt om kvinnlig partner i (fritt) erotiskt förhållande: *hans nya ~* (Nationalencyklopedin, [Elektronisk] 2009-04-14).

TJOCK:

Som har stor utsträckning i en dimension som är vinkelrät mot längd, eller höjd och bredd vanligtvis om massivt föremål eller massiv del av föremål. Motsats: smal, tunn.

Betydelse nyanser: **a)** om mer eller mindre runda föremål som har kraftigt tilltagen genomskärning: *ekens ~a stam; hennes mage börjar bli ~ nu* **b)** neutralt dimensionsangivande som har viss angiven tjocklek: *muren var nästan en meter ~* (Nationalencyklopedin, [Elektronisk] 2009-04-14).

FUL:

Som har ett fränstötande utseende särskilt om person, vanligtvis med tanke på ansiktet. Motsats: söt och vacker. Eller oestetisk: *han var ~ som ett troll*

Betydelsenysanser: **a)** allmännare oangenäm för synsinnet: *dåligt papper och ~ typografi; en ~ fläck på kostymen* **b)** oangenäm för hörselsinnet: *en ~ klang*, (Nationalencyklopedin, [Elektronisk] 2009-04-14).

SKÖNHET:

Värdeladdat begrepp som används i skiftande betydelser. Tanken att *skönhet* är en objektiv egenskap hos tingen var vanlig under antiken, och *skönhet* har ofta beskrivits som harmoni, organisk enhet, eller som utmärkande för något där ingen detalj kan läggas till eller tas bort utan att helheten fördärvas. Enligt de subjektiva teorierna är den estetiska upplevelsen det väsentliga. Skönhet är ett nyckelbegrepp inom estetik (Nationalencyklopedin, [Elektronisk] 2009-04-14).

MUSLIM:

Arabiska, en som underkastar sig Gud, den vanligaste benämningen för en som tillhör islam. Ordet används i Koranen också om profeterna före Muhammed, bland annat Abraham ”Ibrahim” och Jesus ”Isa”, som kallas Guds undergivna (Nationalencyklopedin, [Elektronisk] 2009-04-14).

KRISTEN:

a) Som har att göra med kristendomen: *den kristna tideräkningen; passusen om ~ etik i läroplanen.* **b)** Som bekänner sig till kristendomen eller tillhör ett kristet samfund: *ett kristet folk*, (Nationalencyklopedin, [Elektronisk] 2009-04-14).

SVENNE:

Svenne/svenning, nedsättande om svensk/svenskt (Nationalencyklopedin, [Elektronisk] 2009-04-14).

BLATTE:

Vardagligt uttryck kan uppfattas som nedsättande. En mörkhyad eller en utländsk person. Invandrare eller en person med utländsk bakgrund (Svenska Akademiens ordlista över det svenska språket, 2006).

HOMOSEXUELL:

Som är sexuellt inriktad på det egna könet. Motsats: heterosexuell.

Betydelse nyanser: **a)** ofta substantiverat: *en dansklubb för ~a; kampen mot diskrimineringen av de ~a* **b)** om handling, *hans ~a aktivitet* (Nationalencyklopedin, [Elektronisk] 2009-04-14).

4 Resultat

I detta kapitel presenteras respondenterna och det som varit intressant, betydande och angående ämnet ur respondenternas svar. Med andra ord följer en sammanställning av svaren och här hänvisar vi även till medföljande tabeller (bilaga 3) över det mest betydande i respondenternas svar, män respektive kvinnor, för att lättare åskådliggöra vid de fall de behövs.

4.1 Presentation av respondenter

För att förenkla läsningen refererar vi fortsättningsvis till särskilda respondenter som "R" tillsammans med det nummer vi tilldelat dem, t.ex. respondent nummer ett hänvisas till som R1.

R1: Man, 17år, årskurs 1

R2: Man, 16år, årskurs 1

R3: Man, 18år, årskurs 2

R4: Man, 19år, årskurs 2

R5: Man, 19år, årskurs 3

R6: Man, 21år, årskurs 3

R7: Kvinna, 17år, årskurs 1

R8: Kvinna, 18år, årskurs 1

R9: Kvinna, 17år, årskurs 2

R10: Kvinna, 17år, årskurs 2

R11: Kvinna, 17år, årskurs 3

R12: Kvinna, 18år, årskurs 3

4.2 Sammanställning av intervjuerna

I detta avsnitt ska vi, ord för ord, bryta ner respondenternas svar i ett resultat där vi först presenterar våra manliga respondenters svar och därefter våra kvinnliga respondenter och deras svar.

4.2.1 Manliga respondenter

MAN:

När männen svarade på ordet *man*, svarade de konkret och uttryckte enligt vår tolkning tankar om "dominans", "makt" och "styrka". De var även snabba i sina svar.

Vi utgick från att respondenterna inte identifierat sig med begreppet *man* ännu, därför tolkar vi deras svar som att de fortfarande refererar till begreppet som sin ut-grupp, fast att de befinner sig i den indirekta in-gruppen. De är väl medvetna om vad konceptet *man* innebär för dem de har dock ännu inte, i tankeprocessen, nått upp till det stadiet. Detta grundar vi på att respondenterna inte en enda gång talade i vi-form angående begreppet *man*. Respondenterna verkar heller inte medvetna om att de själva uttrycker sig som om de inte identifierar sig med begreppet *man*. Utöver detta uttryckte R3 tydligt att begreppet *man*, för honom, var en *man* ” Emm, 20-30år”, vilket vi tolkar neutralt, men poänterar vår tolkning om den ut-grupps tänket.

Vi tolkar också att ordet *man*, i deras förståelse, har stereotypa definitioner och inte så mycket fördomsfulla. R4 svarade ”en kille” på begreppet *man*, vilket vi tolkar som ännu ett neutralt svar, dock identifierar eller oidentifierar sig inte med ordet. Detta ser vi varken som stereotyp eller fördomsfullt.

KVINNA:

Respondenterna har här svarat mer traditionellt och det verkar lysa fram åsikter som tyder på klassiska genderroller. Beskrivningar som ”fru” och ”mamma” tyder på detta enligt vår tolkning som lyder att fru och mamma är mer stereotyp tänkande än fördomsfullt tänkande. Detta baserar vi på klangen i beskrivningar då vi inte uppfattar eller tolkar dem som negativa och på definitionerna av stereotyper och fördomar. Av de sex manliga respondenterna har endast en, R1, svarat fördomsfullt då han svarat ”fitta” på begreppet *kvinna*.

Det fanns här respondenter som ännu inte verkat fundera djupare på detta ord, *kvinna*, och svarat neutralt utan tecken på stereotypa eller fördomsfulla tankar såsom R3 och R4. R4 svarade ”en vanlig tjej” och R3 svarade här på liknande sätt som på begreppet *man*:

”En kvinna som du är, en tjej mellan 20-30år.”

TJOCK:

På ordet *tjock* verkade alla respondenter få associationer snabbt till antingen mat eller fetma. Detta känns självklart då själva ordet innebär en övervikt, men har utöver det även andra betydelser såsom ”seg konsistens”, ”grov”, och

”omfångsrik” osv. På detta begrepp tolkar vi det som att den vanligaste tanken hos respondenterna fördes till människor med övervikt.

Vi tolkar detta ord som ett laddat ord hos våra respondenter, då de alla talade om ordet med försiktighet. Majoriteten visade på en osäkerhet i kroppsspråk och tonfall. Två respondenter förklarade att de själva inte använder ordet *tjock* utan att de använder mildare ord såsom ”överviktig” eller ”större”, dessa uttrycktes av R3 och R4.

R5 var avvaktande och sa endast att ”alla är olika”. R2 tänkte direkt på mobbing medan de resterande två, R1 och R6, direkt nämnde mat och specifikt snabbmat som ”Mc Donalds”. Här har vi en fundering på om associationerna till mat, när det gäller ordet *tjock*, kan vara kulturellt baserat. Vi funderar på om samhällets syn på snabbmat bidrar till att våra respondenter kopplar samman snabbmat och övervikt när de hör begreppet *tjock*.

FUL:

Begreppet är ett laddat sådant. De manliga respondenterna gav känslan av att ordet *ful* är för subjektivt för att kunna appliceras allmänt. Med förklaringar som ”finns ingen som e ful, iså fall är alla fula” och ”någon man själv tycker är ful, då det är olika från person till person”. R2 associerade ordet *ful* även här till mobbing medan R1 definierade det som en inre karaktäristisk egenskap.

SKÖNHET:

De manliga respondenterna har beskrivit ordet *skönhet* kopplat till genderroll och i detta fall till kvinnans genderroll, såsom R2 och R5 som bokstavligen uttryckte ”en tjej” och ”tjejer”, om än neutrala uttryck. Här var det tydligt att männen inte identifierade sig med ordet *skönhet*. De har enligt vår tolkning kategoriserat begreppet på en ut-grupp och denna ut-grupp är tydligt kvinnor.

Kvinnor fungerar här som en grupprototyp och även som ett inlärt stereotyp tankesätt, som om ordet *skönhet* redan var synonymt med kvinnor. R4 gjorde en koppling till ordet ”prinsessa” och sa även ” [en] väldigt fin person”. R6 hänvisade mer till hjälpmedel som kan förbättra de yttre attributen såsom ”smink” och plastikoperationer”.

T.ex. uttryckte R3 följande:

”Skönhet, oh alla har någon skönhet, även dom som inte är fotomodeller de kan ha fin näsa, fina ögon.”

MUSLIM:

Det fanns här en splittrad inställning till ordet *muslim*. Några av dem var stereotypa tankar, till exempel associationen ”slöja” utav R1 och R2 som sa ”Iran”. Två andra, R3 och R5, utgav sig vara neutrala i förhållande till begreppet *muslim*. R3 uttryckte att det är ”en religion som jag väl respekterar” och R5 sa ”vanliga människor”.

Det fanns inga starkt direkta fördomar, utan istället allmänna tankar kring begreppet, så som R6 säger ”jag vet inte, man förknippar sig med (otydligt) och sånt”, denna respondent kunde vi inte tolka då vissa delar av inspelningen varit otydligt.

R4 uttryckte att en *muslim* ”kommer från en annan kultur än vad jag är van vid, har en lite annan syn på samhället”. Först tolkade vi det som att de kunde vara en fördom, men eftersom vi inte kan veta vad R4 har upplevt eller tro sig veta så kan vi inte spekulera i hans kommentar då det kan bidra till felaktig tolkning och analys.

KRISTEN:

Två respondenter identifierade sig med begreppet *kristen*, dessa var R3 och R6. Utöver att de förklarade sig som kristna hade de inget mer att tillägga. Detta tyder på att de ser kristna som en del av deras in-grupp.

R2 var neutral i sitt uttalande om begreppet *kristen*, resterande tre respondenter uttrycker stereotypa eller fördomsfulla tankar i form av association till ”gris” utav R1, att kristna går till kyrkan, R4, och att svara på begreppet *kristen* genom att säga ”Sverige”, R5. Här gör vi tolkningen att R5 har stereotypa tankar. Detta baseras på att det enligt oss är en tro om en karaktäristika hos alla svenskar i Sverige att de är kristna.

BLATTE:

På ordet *blatte* uttrycker de manliga respondenterna att de tänker genom grupprototyper. Detta är mentala bilder som består av samspel mellan en

grupps stämpel och de drag som tros utmärka gruppen. Två respondenter, R1 och R2, uttryckte sig på liknande sätt genom att beskriva ordet *blatte* som t.ex. ”kaxig” och ”en jävel”. Dessa beskrivningar anser vi som dömande och fördomsfulla. Trots att vissa respondenter uttryckt nervösa skratt vill vi poängtera att dessa uttalanden uttryckts, fastän spontant, ändå talande. Detta är viktigt att poängtera då dessa ”nervösa skratt” kan tala för att de skämdes för det dem sagt. Då vi inte frågat dem varför de skrattar kan vi inte säkert säga att de skämdes eller skrattade för att hånas.

Av de sex manliga respondenterna var det tre stycken, R3, R4 och R6, som uttryckte sig enligt ordets jargong och betydelse. R3 genom att tydligt förklara betydelsen av ordet *blatte*, ”en människa som kommer från ett annat land”, R4 genom att säga ”invandrare” och R6 genom att svara ”svartskalle”, på detta begrepp. R6 kan dock tolkas som att han varit mer negativ i sin klang, men med tanke ordets förklaring finns det en negativ klang som tillhör jargongen.

Respondenterna har inte en enda gång uttryckt sig på det sätt att vi kan tolka det som att de har gjort en direkt association till deras ingrupp. Därför gör vi heller ingen tolkning i förhållande till det.

SVENNE:

Här visade respondenterna olik tänkande. R1 svarade direkt med ett stereotyp uttryck, ”blondin”, och R4 associerade ordet *svenne* med, vad vi tolkat som, fördomar. Genom att R4 utförligt förklarat de negativa känslor mot invandrare som denne tycks tro att en *svenne* har, gjordes denna tolkning. R4 sa ”svensk, lite otrevlig person, lite otrevlig mot invandrare och så”.

R2 svarade med en mer neutral förklaring av ordet med att säga att det är ett ”uttryck”. R6 yttrade sig även han neutralt, ”ett land” och visade, enligt vår tolkning, att han inte lägger någon mer tyngd på ordet.

R3 identifierade ordet ihop med sig själv, ”det är vad folk kallar mig”. Detta tolkar vi som att respondenten och uttrycket *svenne* hör ihop med tankemönstret i dennes in-grupp.

Vi stötte på ett, för oss, otydligt svar hos R5 på ordet *svenne*, där denna sa ”förorten”. Enligt våra egna erfarenheter av både begreppet *svenne* och ”förorten” kunde vi inte finna en självklar förklaring till varför denne kopplat samman dessa två ord. Denne kan ha menat att det i förorten är vanligt att man

stämplar individer med ett "svenskt" sätt eller ursprung, som *svenne*. Vi fick även tankar som att R5 kan ha tänkt på de lite bättre områdena i denna storstad, t.ex. ett villaområde i de bättre förorterna i denna storstad.

HOMOSEXUELL:

Ordet *homosexuell* blev av R2 beskriven med en mental bild som enligt vår tolkning tyder på ett stereotyp tankemönster. Beskrivningen löd "Elton John" och är enligt vår uppfattning det sätt som respondenten föreställer sig en person med *homosexuell* läggning, enligt sitt mentala schema. Då vi genom respondentens kroppsspråk hade möjlighet till att försöka tolka dennes uppfattning om begreppet, utgav det sig för oss att vara stereotyp. Detta genom att R2 gestikulerat på ett avslöjande sätt. Detta blir en stereotyp då den definition vi utgår från menar att en stereotyp är en övertygelse om individers karaktäristika i olika grupper. R2 definierar här en hel social grupp utefter en välkänd profil med samma sexuella läggning.

Två respondenter, R3 och R4, valde att korrekt beskriva vad själva ordet *homosexuell* innebar, t.ex. "två som älskar varandra av samma kön". R5 uttryckte obehagskänsla i samband med ordet genom att uttryckligen uttrycka en attityd i form av ordet "obekväm" vilket tyder på fördomar enligt den definition av fördomar vi valt att lita oss på i vår teoretiska bakgrund.

De resterande två yttrade sig spontant i form av ordet "bög" vilket vi tolkar som ett fördomsfullt tankesätt då ordet "bög" är ett skällsord och då de också uttryckligen hånfullt skrattat.

Alla respondenter talade om begreppet så att vi kunde tolka det som att den inte tillhörde idén av deras in-grupp. Ordet *homosexuell* tolkas även som ett mycket laddat ord då männen även här hade ett nervöst kroppsspråk eller uttryckte bokstavligen att de kände obehag.

4.2.2 Kvinnliga respondenter

MAN:

Kvinnorna svarade inte lika konkret som männen på detta ord, men två av respondenterna svarade "makt", R8, och "stark" av R11. Detta tolkar vi som stereotypa tankemönster kring begreppet *man*.

De kvinnliga respondenterna har, enligt våra tolkningar, visat på en mer ytlig karaktäristisk association på begreppet *man*. De uttalade sig spontant om ”sex”, ”sexigt” och någon visade tankar kring en mer neutral förklaring, alltså ”kille”. Dessa respondenter visar på att de inte skiljer det manliga könet åt i ålder, utan både ”killar” i deras ålder och äldre män tillhörde samma kategori.

KVINNA:

Respondenterna har här verkligen identifierat sig med begreppet *kvinna* då de visar tydligt på identifiering av begreppet på deras in-grupp. Flera av respondenterna uttryckte sina tankar om begreppet *kvinna* på ett självsäkert sätt med definitioner såsom ” de skapa människor” av R7 och ”vi har en stor roll i allt, utan oss kan inget hända” av R8.

Vissa respondenter var däremot mer neutrala samtidigt som R12 associerade ordet till ”förtryck”. Ordet ”förtryck” tolkar vi som fördomsfullt då det är ett antagande att alla kvinnor är förtryckta. Denna åsikt kan bero på politisk inriktning, men då vi inte har tagit politisk ståndpunkt i betänkande vid våra analyser, kan vi inte analysera utefter det.

R10 svarade på begreppet genom att säga ”feminint” som vi tolkar som ett stereotypt tankemönster då det är en mental bild att alla kvinnor är feminina. Detta är alltså inte ett negativt tankesätt, men det är en mental tro om kvinnors karaktäristika utifrån genderrollernas struktur i samhället.

TJOCK:

Även här associerade alla respondenter till individer. R8 anser vi, enligt en tolkning av hennes svar, att det spontana svaret innehåller stereotypa tankar.

R8 svarade på ordet *tjock*:

”MAT! (skratt) TJOCK! (skratt) Nej, mat tänker jag på ... jag vet inte (skratt)... USA tänker jag på”.

Hennes svar riktades på en gång mot en folkgrupp som om det var en egenskap hos den folkgruppen, att vara *tjock*. Två andra respondenter, R9 och R10, svarade aldrig riktigt på vad detta begrepp innebar för dem. Istället omformulerade de ordet till en ”mildare” version eller synonymer. Vi gör här

tolkningen att detta ord även för kvinnorna är ett känsligt och laddat ord, då de inte tänker längre än att omformulera ordet för att få det att låta mindre grovt.

R7 har enligt vår tolkning gjort en direkt association till sin in-grupp, Denne bekräftade att detta, övervikt, förekom med ”alla” i hennes omgivning.

FUL:

I samband med R8 och respondentens svar på begreppet som var att ”de har dåligt självförtroende” ser vi som ett stereotyp tankemönster. Detta för att vi tolkar som att R8 gör ett antagande om en grupp människors karaktäristika. R11 svarade i en liknande nyans, ”självförtroende”, men då hon inte vidareutvecklat om hon menar positiv, negativ, inget självförtroende alls osv, gör vi helle ringen vidare tolkning. Detta lämnas som ett oklart svar.

Samma tolkning, om stereotyp tankemönster på R8, kan möjligtvis göras på R10. Här är vi dock osäkra på om respondenten försöker hitta en alternativ beskrivning på ordets innebörd eller om hon menar på inre karaktäristika när hon svarat följande; ”kanske annorlunda”. Den skillnaden på tolkning skulle ha en betydande roll, då en beskrivning på ordets innebörd skulle vara av en mer neutral karaktär och en beskrivning på karaktäristika skulle visa tendenser till stereotyp eller fördomar.

Vidare tolkas R9 som neutral med beskrivningen av ordet *ful* som ”inte vacker”. R7 svarade att ”osäkra människor är fula”, vilket vi tolkar som ett ofullständigt svar då vi frågat om ordet *ful* och inte om ordet ”osäker”. Om respondenten istället hade sagt ”fula människor är osäkra” hade vi tolka respondentens svar.

R11 svarade ”mask” på begreppet *ful*. Här hade vi problem med att tolka vad respondenten ville få sagt med sin association. Om vi skulle tolka svaret finns det många olika tolkningar på vad ”mask” kunde ha inneburit. Vi kom på tolkningar såsom en ansiktsmask, dagmask eller en mental mask. Det vi starkast utgått från i våra tankar är att associationen till *ful* innebar den mentala masken, alltså i form av att alla gömmer sig bakom en mask. Här undrar vi däremot då, om det var så R11 menade, hur detta skulle gå hand i hand med begreppet *ful*. Är det att alla har en ful sida som de gömmer bakom en mask eller är det att människor är vackra men att ytan bara är en mask?

P.g.a. dessa flertaliga sätt att tolka R11 svar kunde vi inte uppnå ett enigt beslut eller en resonlig tolkning av hennes uttryck.

SKÖNHET:

Alla sex kvinnliga respondenter visar på ett tankemönster som involverar den kvinnliga genderrollen. Vår tolkning är att de även på detta begrepp identifierat den med sin in-grupp, dock inte lika starkt som med begreppet *kvinnna*. Tydligast på denna tolkning svarade R11 och R12 med att hänvisa direkt till tjejer.

Utöver dessa tolkningar ser vi tecken på att respondenterna associerar *skönhet* med objekt som ”smink” av, R9, och bl.a. ”skönhetsprodukter” av R10, likadant som redogjorts för männen.

Förutom detta ser vi en stark stereotyp association, hos R7, då respondenten spontant tänkt på ”ungdomligt”, ”vackert” och ”elegant”. R8 visade tydligt på att ordet för henne är laddat och visade sig vara påverkad av hur den stereotypa uppfattningen om *skönhet* påverkar tjejer. Respondenten nämnde ungdomars påverkan av den bild media sänder om skönhet.

MUSLIM:

Två av respondenterna kopplade ordet *muslim* till sig själva genom att visa med sina svar att begreppet identifierats med deras in-grupp, R7 och R8. Varav en av dem, R8, förtydligade att islam som religion och vissa muslimska seder, enligt henne, misstolkas. Detta tolkar vi som fördomar då R8 förklarar de negativa känslor mot muslimer som hon tycks tro att andra har. Vi anser att denna respondent inte neutralt kan bedöma hur en ut-grupp uppfattar hennes in-grupp. R8 sa:

”En av dom största religionerna, jag är själv muslim och... massa...,
asså de flesta tolkar det på fel sätt. De här med Shahria och
tryckning och sånt. Dom tolkar det på fel sätt.”

Andra respondenter kopplade samman ordet med definitioner som vi tolkar som stereotypa. Genom att associera med ”slöja” som yttrats av R11, ”moské” av R12 och att muslimer ”inte [äter] gris”, R9.

R10 uttalade sig först neutralt, ”religion”, ändrade sedan till vad vi tolkar som en stereotyp, vilket var ”stränga regler”, detta för att hon visar en övertygelse om en grups karaktäristika. Då vi inte frågat om religionen utan om begreppet, som förklarar en individ med en islamisk tro, en muslim, svarade hon egentligen aldrig på det ord vi efterfrågat. Hon ville också tillägga, vid intervjuens slut, att ”muslimer också [är] trevliga människor”. Detta tolkar vi också som en stereotyp i respondentens tankemönster, då det också är en övertygelse om karaktären hos den muslimska gruppen.

KRISTEN:

R7 tolkas ha ett stereotypt tankemönster i samband med begreppet, då hon identifierar en hel grupp efter en känd profil med samma tro, ”George Bush”. En annan respondent, R10, visade också på stereotypa tankar genom att uttrycka sig om att kristendomen har ”stränga regler”, men uppvisade även en stereotyp uppfattning i samband med begreppet genom att säga att de är ”trevligt folk”. R10 gjorde, med andra ord, samma association till begreppet *kristen* som till begreppet *muslim*. Dock sa hon ”trevligt folk” i direkt anslutning till tidigare uttalanden, medan hon på begreppet *muslim* sa ”trevligt folk” efter att hon varit klar med hela intervjun och bad först då om att få göra ett ytterligare tillägg.

R11 visade på fördomsfulla tankemönster då denne uttryckte sig med ordet ”jobbig” i förhållande till ordet *kristen* vilket vi ser som en attityd mot gruppen.

Övriga tre respondenter uttryckte sig neutralt i samband med vårt begrepp, R12 svarade ”kyrka”, R9 ”Gud” och R8 ”katoliker, ortodoxer, protestanter och Jesus”. Det tyder vi som att respondenterna inte visat tecken på stereotyper eller fördomar.

BLATTE:

Fyra av respondenterna associerade begreppet *blatte* till individer med ”svart hår”, ”mörk hy”, ”arab” och ”en person som inte är svensk”. Detta tolkas som att dessa respondenter har förklarat betydelsen av begreppet *blatte* enligt ordets jargong och betydelse, och som neutralt.

R12 förenade ordet *blatte* med "rasism". Detta svar kan tolkas på ett fletaligt sätt. En av tolkningarna är att svaret kan tolkas som en fördom om R12 menat att människor från andra länder är rasistiska i sina attityder. Då respondenten svarat "rasism" tror vi att hon menar rasism allmänt mellan invandrare och svenskar. Tolkningen blir här oklar.

R8 svarade:

"Det är bara ostolta infödda svenskar som inte vågar erkänna... att dem ändå har en blatte bakgrund... eller att dom är infödda svenskar, men svenskar, men vågar inte erkänna att de är svenskar och säger: -nehe, vi är blattar lalala."

Respondentens svar präglas av fördomar och stereotypa tankesätt enligt vår tolkning som sker enligt de definitioner av stereotyper och fördomar vi använt oss av i tidigare avsnitt.

SVENNE:

R7 och R11 uttrycker fördomsfulla och stereotypa tankar, dock inte starka sådana. Dessa svarade följande; "blondiner", stereotyp, och "jobbig", fördom.

R10 uttryckte " [en] typisk svensk" på begreppet *svenne*. Vår tolkning här har varit smått kluvet. Detta p.g.a. att vi inte kan veta vad hon menar med vad en typisk svensk kännetecknar för henne, men också för att hennes uttryck mer utgavs sig för att vara en förklaring. Om denna förklaring hade utvecklats, först då hade vi kunnat tolka om hon är fördomsfull, neutral eller om hon har stereotypa tankar.

Resterande respondenter visade sig vara neutrala i sina uttryck om begreppet och/eller otydlighet i samband med vår frågeställning. R8 svarade "alla är människor", medan R9 och R12 hänvisade till Sverige som ett land.

HOMOSEXUELL:

En av respondenterna, R7, hade en positiv attityd gentemot begreppet *homosexuell*, "har inget emot homosexuella". Därefter visade hon sig neutral då hon erkände att hon inte haft något umgänge med någon med denna sexuella läggningen. Respondenten visade tydligt att *homosexuella* individer är i hennes ut-grupp och att hon inte identifierar sig med dem.

En annan respondent, R8, visade på att det råder oklarheter kring begreppet då denne ansåg att de finns obesvarade frågor, här blev tolkningen neutral då hon inte uttrökte varken en tro eller attityd mot gruppen.

Tre respondenter kopplade samman begreppet homosexuell med "kärlek", R12, och den rätta definitionen på vad homosexualitet innebär, alltså att man hyser sexuella känslor mot någon av samma kön, R10 och R9. R11 associerade ordet till skällsordet "bögg" som vi valt att tolka som ett fördomsfullt tankesätt. Vi tolkar dock att kvinnorna är mer accepterande, än männen, av detta begrepp p.g.a. de resterande fem respondenter som svarat så som vi redogjort.

5 Analys

Nedan följer en analysdel där vi har placerat begreppen utefter de kategorier vi tidigare förklarat. Det är viktigt att poängtera att denna ordning inte är densamma som i intervjuerna med respondenterna.

5.1 Skillnader och likheter mellan gender/kön

Vi har i denna undersökning gjort en tolkning utifrån den teoretiska bakgrund som tidigare tagits upp, i kapitlet om teoretiska utgångspunkter, som kombineras med tidigare egna erfarenheter. Detta genom att utifrån respondenternas svar koppla till teorierna, då tydliga mönster uppvisats i form av muntligt svar, kroppsspråk eller tonfall.

Vi vill poängtera att våra tolkningar och analyser gällande respondenternas svar endast gäller de respondenter vi valt ut och appliceras inte generellt på alla andra män och kvinnor runt om i Sverige, men att svaren kan peka på en tendens i vår tid.

MAN:

Likheterna i svaren mellan de kvinnliga och de manliga respondenterna var att manlig dominans varit framträdande i båda könen svar. De stereotypa tankarna var mer konkreta och spontana hos männen än hos kvinnorna, men tjejerna visade mer ett intresse för det som killarna beskrev som manligt. Vi menar att kvinnorna uttryckt behovet av att ha de stereotypa dragen, som männen konkret identifierat som manligt, i sin tillvaro. De var dock inte lika tydliga i att uttrycka de stereotypa tankemönster som männen var och som de uttryckte sig ha behovet av.

Följande slutsats drogs då de manliga respondenterna inte en enda gång refererade till sig själva då begreppet *man* skulle besvaras spontant. De manliga respondenterna visade tydligt att begreppet *man* befann sig i deras utgrupp, som de inte börjat associera sig med ännu. Även om de av den biologiska anledningen är män, har de inte börjat utveckla det stereotypiska tankemönstret om sig själva än som män, alltså vuxna män. Jämförelsevis fannas det ett tydligt mönster hos kvinnorna som visade på att de identifierat

sig som kvinnor och inte bara som tjejer/flickor. De uttryckte att de är en del utav de som skapar liv, medan männen svarade i termer av "min pappa", "killar i 20-30års åldern" etc.

Vi tror att anledningen till att männen varit så konkreta i sina stereotypa tankar och att kvinnorna visat ett behov av att ha de stereotypa dragen i sin omgivning, bygger vi på det som den kulturella teorin menar ut i.

Genom kulturell inläring lär vi oss genderrollerna. En pappa lär sin son och en mamma lär sin dotter. Därav tror vi att ordet *man* kopplats starkt till egenskaper såsom "makt", "dominans" och "styrka" och att de kvinnliga respondenterna visat intresset till att ha egenskaperna i tillvaron, istället för att uttrycka dem som konkreta stereotyper. Här var deras svar avslöjande då de svarade i termer som "sexigt", "män, de som har makt", "dominans", "stark" etc. Vi menar inte att kvinnor är beroende av män för att existera, men vi tror att den åldern de befinner sig i är en bidragande faktor till att de funderar kring killar och män på det sätt som de har uttryckt.

KVINNA:

Kvinnorna pratade mer om vad det innebär att vara kvinna, alltså "målet" med att biologiskt vara *kvinna*, genom tankegångar som att kvinnor skapar människor och att de har en stor roll i allting.

Till skillnad från männen visade de kvinnliga respondenterna tydligt att de anammat sin genderroll som *kvinna*, mer än vad männen anammat sin genderroll som man.

Männen var jämfört med kvinnorna olika i de stereotypa och fördomsfulla tankegångarna. En skillnaden mellan en manlig och kvinnlig respondent, som vi fann intressant, var då den manliga respondenten definierade begreppet *kvinna* som "självständig" samtidigt som den kvinnliga respondenten definierade begreppet *kvinna* som "förtryck".

TJOCK:

Begreppet genererade liknande tankegångar hos båda könen. Ordet *tjock* genomgick flera omformuleringar hos respondenterna innan associationen ledde till mat. Både männen och kvinnorna visade på att ordet är laddat och något känsligt.

Ordet mat kan vara kulturellt baserat om man ser till de respondenter som kopplat ordet *tjock* till mat. Men trots detta verkar inte respondenterna själva medvetet tänka på om ordet är laddat för dem, svaren kom naturligt. Det föreföll inte som om respondenterna varit medvetna om de omformuleringar som de själva gjort. Överlag uttrycktes inga självklara fördomar eller stereotypa tankar om överviktiga människor, utan mer i så fall att *tjock* betyder mat.

De flesta omformulerar ordet för att förklara det för oss. R9 gav svaret ”mullig” på ordet *tjock*, men mullig ser vi som en synonym till ordet *tjock* och detta innebär att hon inte svarat på begreppet *tjock*. Istället har R9, enligt vår tolkning, omdefinierat begreppet till en ”snällare” version av de ursprungliga ordet vi efterfrågat. Vår tankegång är att detta ord är ett laddat sådant då R9 genom sitt svar visar, ett för oss tydligt tecken på, att vårt begrepp gör henne obekvämt och att hon därför omformulerar det.

Där svaren associerades direkt till mat har vi funderat på om de har att göra med den kulturen vi lever i, alltså hur förhållande mellan ordet *tjock* och mat är, detta tas vidare upp i diskussionen.

FUL:

Kvinnornas respons på begreppet *ful* var kopplingar till teman som kränkning och grupstryck. Oftare kopplade de manliga respondenterna till någon, som i deras åsikt, var *ful*.

Skillnaden mellan män och kvinnor var att männen associerade begreppet mer subjektivt, medan kvinnorna varit mer kategoriserande och återigen gjort försök till att förklara begreppet *ful* för oss.

Många av svaren var smått oklara eller inte tillräckliga för att kunna tolkas. Exempelvis R11 som svarade ”mask” och R1 som svarade ”horunge”. Detta utvecklar vi i diskussionen där vi mer ingående behandlar alternativa tolkningar på R1 svar på just detta begrepp. Tolkningar som inte nödvändigtvis hör ihop med vår frågeställning och heller ej är relevanta i denna analys, men som kan diskuteras i diskussions delen.

SKÖNHET:

Männen och kvinnorna kopplade begreppet *skönhet* till kvinnans genderroll och de stereotypa tankarna var överlag de samma mellan könen. Här har begreppet *skönhet* en fast schematisk upplevelse hos båda könen. Begreppet *skönhet* har då, enligt vår tolkning, en abstrakt kunskapstruktur som överlag specificerar de ”vackra” drag och relevanta attribut som finns hos kvinnor. Denna kunskapsstruktur menar vi finns strukturerad hos båda könen.

MUSLIM:

Övergripande var de många stereotypa tankar kopplade till begreppet, men fördomarna fanns också där. Begreppet i sig var inte särskilt laddat eller känsligt då alla vågade uttrycka sig, även om vi bitvis fick känslan av att de möjligen höll tillbaka en aning.

De manliga respondenterna var mindre eftertänksamma i sina uttryck om begreppet, men även här påminde de båda könen om varandra. Både männen och kvinnorna har svarat efter schematiska mönster då de refererat till framträdande väsentliga drag och attribut som finns hos den omnämnda gruppen, som ”slöja” och olika kulturella inslag, t.ex. ”moské” och ”inte gris”.

KRISTEN:

Männen och kvinnorna följer även här samma mönster som med begreppet muslim. Männen är mer rak på sak och inte rädda för att verka fördomsfulla och stereotypa, medan kvinnorna är mer eftertänksamma i sina svar. En kvinnlig respondent, R7, utmärker sig markant när hon uttrycker sin stereotypa förklaring i den benämningen att hon pekar ut en exakt bild av en person som, för hennes, är *kristen*. Respondentens tankemönster arbetar utifrån socialkategorisering och det signifikanta med denna respondent är att hon skiljer sig avsevärt från de övriga manliga och kvinnliga respondenterna. Den märkbara skillnaden är de respondenter som inbegriper begreppet *kristen* som en del av gruppen, dessa fungerar likadant mellan könen.

BLATTE:

Ordet *blatte* är väldigt känsloladdat då samtliga manliga och kvinnliga respondenter hade mycket att säga om begreppet och då många av deras

tankar varit stereotypa och fördomsfulla. Dessa stereotypa tankar kan dock bero på att detta ord är ett vanligt förekommande ord i vårt samhälle och att ordets jargong vanligtvis bara används med negativ klang. Däremot innebär inte vår frågeställning en förståelse av varför de har stereotypa uppfattningar om ordet, utan endast vilken skillnad det finns mellan gender. Vi gör här tolkningen att skillnaden mellan de manliga respondenterna och de kvinnliga respondenterna inte är märkbara.

SVENNE:

Som det tidigare har nämnts var kvinnorna i det stora hela mer neutrala eller något ”snällare” i sina uttryck om begreppet, medan männen varit mer oliktankande varandra. Vi ser här inga övergripande stereotypa eller fördomsfulla tankar utan mer personliga funderingar kring begreppet *svenne*, eller åtminstone förklaringar på vad begreppet betyder. Det uttalande som varit mer nyanserat och mer åt det negativa hållet uttalades av R11 som svarade ”jobbige” och R4 som uttryckte sig med följande:

”svensk, lite otrevlig person, lite otrevlig mot invandrare och så.”

Överlag var resterande respondenter kanske något stereotypa genom att svara med termer som ”blondin”, ”blondiner”, men dessa är enskilda fall och inget övergripande. Könen emellan var de lika neutrala som stereotypa som negativa.

HOMOSEXUELL:

Majoriteten av de manliga respondenterna var både fördomsfulla och hade stereotypa tankegångar angående begreppet, jämfört med de kvinnliga deltagarna hade.

Kvinnornas inställning gentemot begreppet var mer neutralt än männens. De manliga respondenterna hade endast två manliga respondenter med en neutral inställning.

De identifierade *homosexualitet* som en ut-grupp, där en respondent R5 visade på att han upplevde med obehagskänslor genom att bokstavligen säga:

”Inte min sak (paus) obekvämt”

Männens uttalanden var mer stereotypa och fördomsfulla, medan kvinnornas svar var jämförelsevis neutralt. Däremot fanns det en manlig respondent som utmärkt sig markant på detta begrepp då han varit den enda som refererat till en känd profil för att förklara sina tankar om denna grupp. Denna respondent var R2 som svarade ”Elton John”. Detta kan liknas vid R7 som svarade ”George Bush” på begreppet *kristen*.

5.1.1 Övergripande likheter och skillnader

Överlag, gällande alla begrepp, har de manliga respondenterna varit mer konkreta och inte vart rädda för sina eventuella fördomar och stereotyper, eller tänkt efter. Kvinnorna har enligt resultat verkat mer aktsamma av att uttrycka sig stereotypt och ofta anpassat sina svar till vad vi tycker verkar som det man hellre bör säga. Respondenterna i den kvinnliga gruppen har varit mer fördomsfulla och stereotypa än vad de själva vill uttrycka. På detta lägger vi ingen negativ bedömning, vi poängterar endast att detta är ett mönster vi uppmärksammat. Det finns en positiv effekt här vilket är att de kanske försöker att motverka sina stereotypa och fördomsfulla tankemönster.

I våra tankar vill vi formulera att kvinnornas svar mer uttryckts som åsikter om de begrepp vi undersökt, till skillnad från männen som direkt uttryckt associationer till begreppen. Istället för att direkt svara och berätta det de tänker på, har de kvinnliga respondenterna oftare gått runt begreppen och försökt ge ”snällare” versioner av vad vi uppfattar att de egentligen associerar till begreppen. Detta kan ses som att kvinnorna har en större social kompetens än vad männen har, dock vill vi påpeka att detta mönstret finns på just de sex kvinnliga respondenter vi fått intervjua. Vi menar inte att de kvinnliga respondenterna hittat på ett finare svar, utan att de snabbt har omformulerat då vi tror att kvinnorna möjligtvis bättre förstår innebörden av vad stereotyper och fördomar kan orsaka bland grupper, än vad männen gör. Att vi tolkat de kvinnliga respondenterna på detta sätt är p.g.a. att kvinnorna ofta omformulerade orden istället för att säga sina associationer till ordet. För oss tyder detta på att ordet i de fallen har varit laddat, att de uppfattat detta, därför uttryckt sig mildare och aldrig gett ett direkt svar på associationer kring ordets betydelse.

Generellt på dessa tolv respondenter är att båda genderrollerna uttryckt sig i liknande tankebanor. Begreppen har överlag genererat liknande känslor, männen har bara tagit lättare på att svara. För att återgå till vårt syfte skulle det med andra ord inte behövas en särskild metod för att förändra stereotyper och fördomar hos kvinnor eller hos män. Dessa begrepp genererar liknande tankemönster hos dessa tolv respondenter.

Vi återkopplar till vår huvudteori som är social kognition, som i stora drag behandlar det som sker i individens hjärna vid aktiviteter som människans tolkning, varseblivning, inläring, minne m.m. Denna funktion hos våra respondenter ser vi som välfungerande i deras tankemönster. Däremot menar vi också att männen använder dessa aktiviteter mer spontant, medan kvinnorna, på åtminstone en omedveten nivå, utvecklar sina spontana reaktioner och uttrycker sig därefter. Tänker först och pratar sedan.

6 Diskussion

Vi hade velat ha en mer utvecklad förklaring till varför de tänker så som de gör angående visa begrepp, t.ex. av den respondent som svarat ”mask” som respons på ordet *ful*. För analysens syfte hade det varit lättare att tolka och mer intressant om vi hade kunnat följa upp vissa av respondenternas svar.

Vi vill här ge lite plats till att vidare analysera några svar som vi i tidigare avsnitt inte ansett vara passande.

På begreppet *ful* svarade R1 ”horunge”. Vi diskuterade detta svar mycket under tiden för vår tolkning av ordet. Efter intervjun uttryckte denna respondent att han menat och syftat på en inre karaktäristika. Någon som är *ful* inuti, som i dennes umgänges språkliga jargong skulle uttryckt som ”horunge”. Här har ordet *ful* bytt riktning då ordet för denna respondent spontant beskriver en inre fulhet och inte syftar på det yttre utseendet. I tolkningen på detta ord, hos respondent R1, hjälpte det att vi gjort en operationalisering av de utvalda begreppen. Det gjorde i sin tur begränsningen, på hur långt vi ska gå i våra tolkningar, lättare.

Ordet *skönhet* väckte också diskussioner och tankar angående hur män börjar exploateras i dagens samhälle, på TV, på Internet, reklamskyltar osv. Kvinnans genderroll har alltid kopplats till *skönhet* men på senare tid har även männen etablerat sig på skönhetsmarknaden. Trots detta riktades inga tankemönster åt männens håll i respondenternas associationer kring begreppet *skönhet*. Detta har vi haft stora funderingar kring då det varken är ovanligt eller annorlunda att man i dagsläget uppmuntrar män till att bättre ta hand om sig själva för att se bättre ut. Visserligen är det kanske en mer macho-aktig bild man vill skapa kring mannen, ändå borde associationer som ”skönhetsprodukter” även riktas mot män och inte enbart kvinnor.

Många respondenter väckte fler frågor hos oss, än vad de egentligen gav svar. Trots det anser vi att vår frågeställning besvarats på bästa möjliga sätt i en undersökning som är så pass liten till sin omfattning och som dessutom är kvalitativ och ger resultat som baseras på våra tolkningar. När man dessutom gör en undersökning som baseras på hur individer tolkar sin omgivning måste man, som vi tidigare nämnt, försöka ta reda på vad det är dessa individer tror sig veta, och även möjligtvis vad vi som forskare tror oss veta. Då vi i vår

frågeställning och problemformulering visar på att vi inte undersöker varför eller varifrån respondenterna har fått sina stereotypa och/eller fördomsfulla tankar, har det ändå under hela undersökningens gång varit svårt att inte fråga sig varför respondenterna svarat som de gjort.

Vi är också mycket väl medvetna om att vårt utseende och den bild respondenterna fått av oss kan ha påverkat hur de valt att svara. Vi gick in i undersökningen förutsättningslöst och med avsikt att vara neutrala gentemot alla respondenter. Ändå kan, att vi varit tre kvinnliga intervjuare, möjligtvis påverkat hur männen valt att svara på begrepp som exempelvis *kvinna*. Det vi själva kommer på, nu i efterhand, är att vi varit tre kvinnor och att även detta kan påverkat oss i vårt tankesätt. Även om vi gick in förutsättningslöst kan vi titta tillbaka och komma på att vi haft en tanke kring hur undersökningen skulle utspela sig. Männen skulle komma med mer häpnadsväckande svar och detta skulle gå hand i hand med att kvinnorna skulle ge oss svar som är mer eftertänksamma. Detta var dock inget vi aktivt tänkte på under intervjuerna eller då vi analyserat resultaten. Det att vi alla tre har invandrabakgrund och därför även fysiska utmärkande drag, som mörkt hår och mörka ögon, kan möjligen ha påverkat respondenternas svar på begreppen *blatte*, *svenne* och/eller *kristen och muslim etc.* Det vi tror varit positivt med vårt yttre har varit att vi ser och är unga. Detta gav, tror vi, utrymme till att våga svara mer spontant, än om en 40-årig kvinna hade suttit med intervju lapparna. Här är vi väl medvetna om att människan oftast först och främst definierar och därefter tittar, ändå måste det sägas att vi gång på gång påmint respondenterna om att vi inte under några omständigheter skulle döma dem utefter vad de sagt utan endast jämföra svaren mellan genderrollerna.

Vi fastnade även vid hur samhällets konstruktioner och uppbyggnad ännu en gång återspeglas då majoriteten av respondenterna refererade till skällsordet "bög" som en respons på ordet *homosexuell*. Ingen respondent gjorde en endaste gång kopplingen till att ordet "homosexuell" kunde refereras till det kvinnliga könet, som i "lesbisk" eller "flata". Då vi har uppfattningen att det är mer tabubelagt, vilket även en av våra artiklar stärker, att två män har en kärleks- eller en sexuell-relation, än att två kvinnor har det, stärktes denna tro hos oss genom respondenternas svar. Detta kan i sin tur resultera i att det läggs mer tyngd på två män som har ett homosexuellt

förhållande öppet än när två kvinnor har det. I undersökningen har vi definierat ordet ”bög” som ett skällsord då det har en negativ klang. Vi tycker heller inte att ordet ”bög” är motsvarigheten till när man kallar homosexuella kvinnor för ”lesbisk”. Ändå är den spontana reaktionen på en homosexuell man ”bög” och på en homosexuell kvinna ”lebisk” och inte ”flata”, trots att det skulle vara en bättre motsvarighet. Hur djupt har då fördomen mot homosexuella män rotat sig om ett helt samhälle accepterat ett skällsord och använder det som ett neutralt ord.

Vidare på tankar om samhällets konstruktioner och uppbyggnad funderade vi även kring dess roll i uppbyggnaden av människans perception av olika begrepp som kan ses som laddade. Alla individer är på något sätt en del av en in-grupp, oavsett om det innebär dennes egen familj, vänkrets, köntillhörighet osv. Hur man än vrider och vänder på det ärver varje person en viss kunskap om den reella världen av dem som finns runt omkring, genom media, skola m.m. Att det inom varje individ ligger fördomar och stereotypa tankar om allt, som i vissa fall är direkt diskriminerande genom att de är accepterade som ett normalt sätt att tänka, är inget onormalt heller. Men om man nu accepterar att människan med hjälp av scheman, prototyper, exemplar osv. sällar informationen som finns i varandet, kan vi fortfarande inte komma bort från att samhället inte försöker att vara mer objektiv. Om vi exempelvis tänker stereotypiskt att män är dominanta, starka m.m. Vad händer då med de män som inte är dominerande och/eller starka? Diskrimineras de, om än lite, i det samhälle som tillhör dem lika mycket som de män som är dominanta och starka?

Aspekter som möjligtvis kunnat påverka studien har exempelvis varit att våra respondenter nödvändigtvis inte behövde vara födda i Sverige. Om vi hade bestämt oss för att avgränsa till endast svenskfödda elever, eller åtminstone elever som gått grundskolan i Sverige, hade vår undersökning möjligtvis blivit mer applicerbar på svenskar. Eftersom vi i vår problemformulering tydligt fastslår att det är genderfrågan vi inriktat oss på håller vi oss till den. Därefter valde vi också medvetet att låta elever, oavsett kulturell bakgrund, medverka då problemformulering visar att vi undrar om det finns någon skillnad mellan mäns och kvinnors uppfattning om stereotypa

begrepp, i åldrarna 16-21, och inte om det finns skillnad i svenskfödda mäns och kvinnors uppfattning om stereotypa begrepp, i åldrarna 16-21.

Vi tänkte också på att alla människor har minnen av objekt och skilda erfarenheter. Vi försöker inte måla upp stereotyper och fördomar som någonting dåligt, men risken finns att dessa utvecklas till någonting dåligt då människan tar steget längre och börjar diskriminera sina medmänniskor. Här framhäver att vi inte är ute efter något rätt eller fel svar. Vi dömer inga av våra respondenters personlighet utefter deras svar. Det är endast likheterna och skillnaderna vi vill bedöma mellan de olika könen. Dessutom bör det tas i åtanke att den ålderskategorin vi valt i vår undersökning omfattar en känslig ålder. Det är en ålder där man är mitt emellan tonåren och vuxenlivet. De förväntas att bete sig ansvarsfullt som vuxna, men ges inte den respons som en vuxen individ får. Det är många tankar och funderingar som har funnits hos våra respondenter och vi är övertygade om att de gjort sitt bästa för att ge oss så ärliga svar de vågat blotta för oss.

Då vi varit tre stycken som analyserat och tolkat, helt enkelt arbetat med denna undersökning, har vi alla tre väldigt många funderingar kring stereotypa associationer och användandet av dessa underliggande tankar. Vi har kommit underfund med att människan skapar dessa tankemönster lika naturligt som att hon andas. Vi tänker att om en individ, oavsett kön, visar på ett mönster att denne valt att omformulera sina spontana reaktioner att denne är på någon nivå medveten om dess stereotypa eller fördomsfulla tankar. Varför inte försöka förändra dem då? Detta är å andra sidan inte det vi undersökt, men har ändå väckt frågor hos oss.

Som det tidigare sades har vi haft många tankar och funderingar, olyckligtvis skulle de aldrig få plats i en diskussion i en c-uppsats.

6.1 Brister i studien

Nu i efterhand ser vi att det hade varit mer gynnsamt för analysen om vi hade haft möjlighet att följa upp respondenternas svar, vi hade behövt ställa följdfrågor i enlighet med våra ord för att få en mer konkret bild av deras uppfattning angående begreppen. Dock hade nackdelen varit att det hade

bidragit till mer material som inte skulle svara på vår problemformulering, det hade blivit mindre spontant, men kanske tydligare.

Gällande orden har vi efteråt funderat på om vi borde ha valt andra ord än de vi valde att undersöka. Vi anser inte att vi har haft ett dåligt val av ord, men vi hade kanske kunnat dela upp homosexuell i två kategorier såsom ”bög” och ”flata” eller ”lesbisk”. Hade vi då kanske fått tydligare svar och skillnader/likheter hos respondenterna?

Ordningen i vilket vi placerade begreppen ansåg vi heller inte ha stora brister, men kanske kunde undersökningen ha börjat med ett annat ord än *man*. Detta är en fundering kring bristerna i denna undersökning då en annan ordning kanske hade gett ett något annorlunda svar, däremot tvivlar vi inte på att de flesta begreppen hade fått nästan exakt samma svar som de fått nu.

Vid själva intervjuerna har vi tänkt att en overhead eller någon typ av bildskärm möjligtvis hade hjälpt till med objektiviteten, på så sätt att respondenterna kanske inte hade lagt märke till oss, intervjuarna, på samma sätt.

Denna undersökning hade även kunnat varieras genom att en manlig undersökare intervjuar de manliga respondenterna och en kvinnlig undersökare intervjuar de kvinnliga respondenterna, eller varför inte tvärtom?

6.2 Förslag till vidare forskning

Ett förslag till vidare forskning kunde vara att man undersöker yngre individer. Här bör åldern vara såpass att en uppfattning om de begrepp vi undersökt finns, t.ex. 12 år. Därefter hade man behövt vänta ca tre år och utföra undersökningen på exakt samma respondenter igen och se hur deras stereotypa uppfattningar utvecklats genom åren.

På grund av tidsbrist kunde vi heller inte utföra en longitudinell studie, även om det möjligen hade gett ett mer omfattande resultat. Detta hade tillåtit oss att se hur deras stereotyper och fördomar förändras med åldern.

7 Slutord

Då det är en socialpsykologins huvuduppgifter att försöka studera hur människor skiljer sig eller påminner om varandra, enskilt och/eller i grupp, anser vi att stereotyper och fördomar är en viktig aspekt. Många olika forskare ser det som ett måste att försöka fastställa det socialt kognitiva hos individer i form av scheman osv. Även vi ser det som en självklarhet att, om inte för att minska skillnaderna, då åtminstone försöka förstå hur likheterna i våra fördomsfulla uppfattningar ter sig.

Vi har i vår studie sett tydliga mönster på skillnader, men även också likheter, mellan gender i hur de uttrycker och tänker stereotypa och/eller fördomsfulla tankar. Vi tror även att det är just detta fenomen som hjälpt varje respondent till att hitta sin identitet och grupptillhörighet.

Utifrån vår socialpsykologiska bakgrund tycker vi att stereotyper och fördomar är ett hjälpmedel som är bra och som ger individen en chans till att sortera ut den reella världen och alla de andra individerna i den. Däremot tycker vi också att den kunskapen om stereotyper och fördomar som finns bör användas mer aktivt i samhället för att ge varje individ en chans i de stora grupperingarna.

8 Källförteckning

Böcker:

Aronson, E., Wilson, T.D., & Akert, R.M. (2005). *Social psychology* (5th ed). Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice-Hall.

Augoustinos, M., Walker, I., & Donaghue, N. (2006). *Social cognition: an integrated introduction*. (2nd ed). Thousand Oaks, Calif.: Sage

Bell, J. (2000). *Introduktion till forskningsmetodik*. (3. uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Brown, R. (1995). *Prejudice : its social psychology*. Oxford: Blackwell.

Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber Ekonomi.

Hinton, P.R. (2000). *Stereotyper, kognition och kultur*. Lund: Studentlitteratur.

Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Lippman, W. (1922). *Public opinion*. New York: Free Press Paperbacks.

McGarty, C., Yzerbyt, V., & Spears, R. (2002). *Stereotypes as explanations: the formation of meaningful beliefs about social groups*. New York: Cambridge Univ. Press

Moscovici, S. (2001). *Social representations : explorations in social psychology*. New York : New York Univ. Press.

Nilsson, B. (1996). *Socialpsykologi. Utveckling och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.

Schneider, D.J. (2004). *The psychology of stereotypes*. New York, NY: The Guilford Press.

Smith, E-E., et. al. (2003). *Atkinson & Hilgard's introduction to psychology*. (14th Ed) London: Wadsworth.

Stangor, C. (ED.). (2000). *Stereotypes and prejudice: Essential readings*. Philadelphia, PA: Psychology Press.

Taylor, D & Moghaddam, F. (1994). *Theories of intergroup relations : international social psychological perspectives*. (2nd ed). New York : Praeger.

Trost, J. (1997). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Artiklar:

Djikic, M., Langer, E.J & Stapleton, S.F. (2008). Reducing Stereotyping Through Mindfulness: Effects on Automatic Stereotype-Activated Behaviors. *Journal of Adult Development*, 15(2), 106-111.

Heaven, P.C.L. & Oxman, L.N. (1999). Human values, conservatism and stereotypes of homosexuals. *Personality and Individual Differences*, 27(1), 109-118.

McKown, C. (2004). Age and ethnic variation in children's thinking about the nature of racism. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 25(5), 597-617.

Elektroniska dokument:

Nationalencyklopedin. [Elektronisk]. Tillgänglig:
<http://ne.se.persefone.his.se/artikel/O238441>. [2009-04-14].

Nationalencyklopedin. [Elektronisk]. Tillgänglig:
<http://ne.se.persefone.his.se/artikel/O221913>. [2009-04-14].

Nationalencyklopedin. [Elektronisk] Tillgänglig:
<http://ne.se.persefone.his.se/artikel/309281>. [2009-04-14].

Nationalencyklopedin. [Elektronisk] Tillgänglig:
<http://ne.se.persefone.his.se/artikel/O157800>. [2009-04-14].

Nationalencyklopedin. [Elektronisk]. Tillgänglig:
<http://ne.se.persefone.his.se/sok/Svenne?type=NE>. [2009-04-14].

Nationalencyklopedin. [Elektronisk]. Tillgänglig:
<http://ne.se.persefone.his.se/artikel/130654>. [2009-04-14].

Nationalencyklopedin. [Elektronisk]. Tillgänglig:
<http://ne.se.persefone.his.se/artikel/O363287>. [2009-04-14].

Nationalencyklopedin. [Elektronisk]. Tillgänglig:
<http://ne.se.persefone.his.se/artikel/260802>. [2009-04-14].

Nationalencyklopedin. [Elektronisk]. Tillgänglig:
<http://ne.se.persefone.his.se/artikel/O218312>. [2009-04-14].

Nationalencyklopedin. [Elektronisk] Tillgänglig:
<http://ne.se.persefone.his.se/artikel/O183539>. [2009-04-14].

Bilaga 1.

Anahita Akbarian
Irene D. Deim
Roya Azhmi

Förfrågan
2009-02-12

Norra Trängallén 6A
54146 Skövde
Tel: 0736-801236

Förfrågan om tillåtelse att utföra en studie för examensarbete

Hej [REDACTED]!

Vi är tre studerande på Högskolan i Skövde som skriver till Er med anledning av en C-uppsats .

Vi, Roya Azhmi, Anahita Akbarian och Irene D. Deim, studerar sista året på det socialpsykologiska programmet i Skövde. Vi har läst många olika ämnen som integrerar individen individuellt, i grupp och hur denne påverkas av de båda när denne befinner sig mellan det privata och i möten med andra.

Det har nu blivit dags för oss att påbörja vårt examensarbete och därför kontaktar vi Er. Examensarbetet ska titta på om det finns någon skillnad mellan unga män och kvinnors sätt att tänka när det gäller stereotyper och fördomar. Meningen är att vi ska tolka om det finns skillnader mellan unga män och kvinnors uppfattning av begrepp som vi själva uppfattar som "laddade" i vår tid. Begrepp som kan uppfattas som stereotypa eller på ett fördomsfullt sätt. För att möjliggöra detta behöver vi ha hjälp av en gymnasieskola, just för att fånga unga individers tankar om vårt ämne.

Vi har medvetet valt att kontakta Er på [REDACTED] p.g.a. den mångfald som finns tillgänglig. Vi är då i behov av att intervjua ca. sex elever ur varje årskurs på den [REDACTED], men även här är vi flexibla och kan tänka oss att arbeta med andra linjer. Här är det även viktigt att poängtera att alla inblandade inklusive skolans namn behandlas och hålls anonyma. Vi har även tänkt tillåta berörda elever och personal ta del av slutresultatet.

Om Ni eventuellt skulle behöva ställa frågor till Högskolan i Skövde kan ni kontakta vår handledare Roland Ek, [REDACTED].

Vi hoppas att Ni har fått en tydlig bild av vad det är vi vill genomföra och hoppas på att Ni hör av Er med ett positivt svar eller med de frågor ni kan tänkas ha.

Med vänliga hälsningar

Irene D. Deim

Roya Azhmi

Anahita Akbarian

Bilaga 2.

Man

1

Skönhet

2

Homosexuell

3

Muslim

4

Tjock

5

Blatte

6

Kvinna

7

Ful

8

Kristen

9

Svenne

10

Bilaga 3.

- Snabböverskådlig tabell på de manliga respondenternas svar.

	R1	R2	R3	R4	R5	R6
MAN	Kuk	Pappa	20-30år Kraftig	En kille	Dominans	Styrka
SKÖNHET	Sex	En tjej	Alla har någon skönhet även dom som inte är foto- modeller	Prinsessa Väldigt fin person	Tjejer	Smink Plastik- operation
HOMO- SEXUELL	Bög	Elton John	Två som älskar varandra av samma kön	Gillar personer av samma kön	Inte min sak Obekvämt	Bög
MUSLIM	Religion Slöja	Iran	En religion som jag väl respekterar	En annan kultur än vad jag är van vid Lite annan syn på samhället	Vanliga människor	Jag vet inte, förknippar sig med (otydligt) och sånt
TJOCK	Mat	Mobbad	Större Överviktig	Jag är överviktig ...rätt stor inte så väl tränad kanske	Alla är olika	Mc Donalds
BLATTE	Kaxig	En jävel	En människa som kommer från ett annat land	Invandrare	Använder ordet själv Vanligt	Svartskalle
KVINNA	Fitta	Min mamma	En kvinna som du är, en tjej mellan 20- 30år	En vanlig tjej	En kvinna Fru	Självständi g

FUL	Horunge	En som man mobbar	Finns ingen ful isåfall är alla fula	Nån man själv tycker inte är ful, då de är olika från person till person	Ful Någon jag tycker är ful	Ordet är negativt för mig
KRISTEN	Gris	En religion	Min religion som jag har respekt för	Gå till kyrkan	Sverige	Jag och min familj
SVENNE	Blondin	Uttryck	De är vad folk kallar mig	Svensk Lite otrevlig person Lite otrevlig mot invandrare	Förorten	Ett land

- Snabböverskådlig tabell på de kvinnliga respondenternas svar.

	R7	R8	R9	R10	R11	R12
MAN	Sexigt	Män Makt	Kille	Killar Jag vet inte	Stark	Sex
SKÖNHET	Vackert Elegant Ungdomligt	Massa ungdomar påverkas typ Tidningar Kändislivet	Smink	Tjejer Smink Skönhetsprodukter	Tjej	Tjej
HOMO-SEXUELL	Aldrig umgåtts med Inget emot dem	Det är många frågor kring denna saken	Två likadana	Två stycken av samma kön som tycker om varandra	Bög	Kärlek

MUSLIM	Jag En religion	Jag Flesta tolkar det på fel sätt det med shahria och tryckning och sånt	Inte gris	Religion Stränga regler Tillägg: Muslimer är också trevliga människor	Slöja	Moske
TJOCK	Som alla i min om- givning	Mat Tjock USA	Mullig	Stor kropps- byggnad	Liten (bebis)	Ätstörning
BLATTE	Jag Folk med svart hår	Bara ostolta infödda svenskar som inte vågar erkänna att dom ändå har en blattek- grund eller att dom är infödda svenskar Vågar inte erkänna att dom är det Svenskar säger nähä, vi är blattar	Inte svensk	En person som har lite mörkare hy	Arab	Rasism
KVINNA	De skapar männ- iskor	Stor roll i allt Utan oss kan typ inget hända	Tjej	Kvinnligt Feminint	Vuxen	Förtryck

FUL	Osäkra männ- iskor e fula	Dåligt själv- förtroende Grupp- tryck Kränkning	Inte vacker	Kanske annorlunda	Mask	Själv- förtroende
KRISTEN	George Bush	Katoliker Ortodoxer Prote- stanter Jesus	Gud	Kyrklig Ganska stränga regler och trevligt folk	Jobbig	Kyrka
SVENNE	Folk som bor i sverige är svennar Blon- diner	Vadå svenne? Alla är människor	Sverige	En typisk svensk	Jobbig	Sverige